

Slovenski št. 5 čebelar

letnik CXVII – maj 2015

ISSN 0350-4697

**13. čebelarški
praznik
v Cerknici**

20. maj – rojstni dan

Antona Janše kot Svetovni dan čebel

Apitehnični ukrep – osamitev matice

Oskrba čebeljih družin v rojilnem razpoloženju

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82
faks: (01) 755 73 52
apis.md@siol.net

APIS M&D[®]

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
16.00–18.00
ob sobotah 9.00–12.00

Trgovina in proizvodnja: Opekarska 16 na Vrhniki

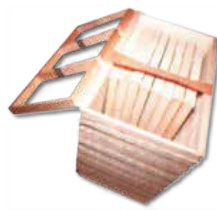
10-SATNI AŽ-PANJ

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

PREDELAVA VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,95 EUR/KG

SATNIKI:
AŽ – VRTAN,
LEPLJEN, ZBIT,
LR – STANDARD LR 2/3

5-IN 7-SATNI
AŽ-PRAŠILČEK

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,95 eur/kg.
- Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek po največ 7,00 EUR/kg. Po poprejšnjem dogovoru je izplačilo mogoče takoj.

GRELNIKI
ZA MED 187 EUR

KAKOVOSTNA RSF-POSODA
IN TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETINJSKI LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE
250 G RSF – 4,8 EUR
250 G CINKANE – 2,5 EUR

STIMI – 1,10 EUR/KG. PRI NAKUPU
VEČ KOT 100 KG VAM PRIZNAMO
4 % POPUST.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Priznana vzrejalnica čebeljih matic Debevec. Sprejemamo prednaročila.
Prodamo večje število čebeljih družin na AŽ-satih. Sprejemamo naročila.

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Za nami je april, mesec pomladi, ki je med čebelarji že vzbudil nekaj veselja. Razveselile so nas predvsem preživele čebelje družine, ki so se ob raz-

cvetu sadnega drevja, regrata, gozdne podrasti začele tudi razvijati, brez dvoma pa nas razveseljuje tudi uspešno izvedena predstavitev slovenskega čebelarstva v evropskem parlamentu v Bruslju s pobudama o razglasitvi evropskega medenega zajtrka in svetovnega dne čebel ter koncesija za izvajanje Javne svetovalne službe v čebelarstvu (JSSČ), ki jo je Vlada RS podelila ČZS za obdobje od 1. aprila 2015 do 31. decembra 2020. V nadaljevanju bo osrednja pozornost namenjena prav temu.

V minulem desetletju je čebelarstvo občutno napredovalo na različnih področjih. Pohvalimo se lahko s prenosom znanj na mlajše in z vse večjim vključevanjem otrok v čebelarske krožke, s prenosom znanj med čebelarji, promocijo čebeljih pridelkov, pa tudi z zvišanjem cene medu in povečanjem njegove porabe. Prav tako se lahko pohvalimo z ozaveščanjem javnosti o pomembnosti čebel in čebelarstva, saj je to spreminilo pogled javnosti na čebelarstvo in s tem povečalo tako zanimanje za to dejavnost kot tudi za čebelarski turizem in povečanje raznovrstnih ponudb. Pohvalimo se lahko tudi z odpiranjem novih delovnih mest na področju čebelarstva, urejeno zakonodajo, ki čebelarjem omogoča legalno prodajo čebeljih pridelkov brez dodatnih birokratskih ovir, z izboljšanjem stanja na področju varne hrane in še bi lahko naštel. Vse to smo dosegli vsi čebelarji skupaj, seveda predvsem s podpornimi projekti, ki smo jih izvajali v okviru programa JSSČ. Napredek, ki smo ga dosegli, pa nas postavlja tudi pred številne nove izzive.

Novo koncesijsko obdobje, ki je omogočilo nadaljevanje dela JSSČ in s tem tudi ugodnosti za slovenske čebelarje glede možnosti za izrabo njenih storitev, uvaja nekaj novosti tudi v njeno delo, vendar se te nanašajo predvsem na administrativne zahteve. Še vedno je v naloge, ki jih

Fotografija na naslovnici: Miniturni čebelnjak Marijana Lapanje iz Cerknega. Nominirana fotografija z mednarodnega natečaja čebelarske fotografije Čebelarske zveze Slovenije 2014.

Foto: Bojan Tavčar, Slovenija

UVODNIK

Lidija Senič:	161
SVETOVNI DAN ČEBEL	
Franc Plajtar: 20. maj – rojstni dan Antona Janše kot svetovni dan čebel	164
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Vlado Augustin: Apitehnični ukrep – osamitev matice	166
Nataša Lilek: Čebelarji zahtevajte za svoj denar kakovost!	167
Nataša Lilek: Strokovna razprava o smukanju cvetnega prahu	168
Mag. Andreja Kandolf Borovšak: Skrb za pristen med	169
Nataša Klemencić Štrukelj: Nasveti za neposredno prodajo čebeljih pridelkov	171
Franc Šivic: Novice iz sveta	173
APITERAPIJA	
Prof. Elko Borko, dr. med.: Dr. Filip Terč – oče apiterapije moderne dobe	174
IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Franko Dolgan: Priprava čebeljih družin na pašo	176
Jernej Kočivnik: Oskrba čebeljih družin v rojlnem razpoloženju	178
DELO ČEBELARJA	
Mag. Marko Hrstelj: Vrhunec razvoja čebelje družine	180
ZDRAVJE ČEBEL	
Mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.: Veterinarski nasvet za mesec maj nekoliko drugače	182
ČEBELJE PAŠE	
Jožica Golob-Klančič: Medovite trajnice – v kakšno zemljo jih sadimo?	184
PREDSTAVITEV ČEBELARJA	186
DOGODKI IN OBVESTILA	188
OBVESTILA ČZS	191
MALI OGLASI	198
V SPOMIN	200

INDEX

EDITORIAL

Lidija Senič:	161
WORLD BEE DAY	
Franc Plajtar: May 20 – Birthday of Anton Janša as the World Bee Day	164
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Vlado Augustin: Apitehnični Measure – The Isolation of Queen Bee	166
Nataša Lilek: Beekeepers Demand Quality For Your Money!	167
Nataša Lilek: The Professional Debate on Pollen Trapping	168
Andreja Kandolf Borovšak, MSc: Concern For Genuine Honey	169
Nataša Klemencić Štrukelj: Tips for Direct Sales of Bee Products	171
Franc Šivic: World News	173
APITHERAPY	
Prof. Elko Borko, DM: Dr. Filip Terč – The Father of Modern Day Apitherapy	174
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Franko Dolgan: Preparation of Bee Colonies for Forage	176
Jernej Kočivnik: The Care for Bee Colonies in Swarming Fever	178
BEEKEEPER'S WORK	
Marko Hrstelj, MSc: The Culmination of The Development of Bee Colonies	180
BEES' HEALTH	
Vida Lešnik, MSc, DVM: Slightly Different Veterinary Advice for May	182
HONEYBEE FORAGE	
Jožica Golob-Klančič: Nectar-Bearing Perennials – in What Soil do we Plant Them?	184
PRESENTATION OF A BEEKEEPER	186
NEWS AND EVENTS	188
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	191
SMALL ADS	198
IN MEMORIAM	200

izvaja JSSČ, vključeno delo svetovalcev specialistov in terenskih svetovalcev, vendar bodo drugi delovali v občutno manjšem številu, zato bodo morali skrbeti za večja območja društev oz. občin, kot je to veljalo doslej. Novi program JSSČ (ob pisanju tega uvodnika program še ni bil potrjen) bo po večini temeljil na svetovalnem delu, kljub temu pa bodo v njem predvidene tudi podpirne dejavnosti in delo čebelarških krožkov, predvsem zaradi uresničevanja dolgoročnih ciljev Resolucije o zaščiti kranjske čebele. Najpomembnejši cilji so ohraniti pasemsko čistost kranjske čebele, enakomerno in zadostno poseljenost čebeljih družin po vsej Sloveniji, izpolniti cilje posameznih ukrepov Operativnega programa za izvedbo Resolucije o zaščiti kranjske čebele ter strateške in razvojne cilje Resolucije o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 kot tudi cilje Strategije za izvajanje Resolucije o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 na področju čebelarstva. Dostop do dela svetovalcev specialistov in te-

renskih svetovalcev bo enak kot doslej. Prvi bodo osebno, po elektronski pošti ali po telefonu dosegljivi med uradnimi urami v svetovalnih pisarnah, terenski svetovalci pa bodo čebelarjem svetovali na kraju čebelarjenja, če jim bodo ti po telefonu izrazili svojo željo po tem.

Dejavnosti JSSČ bodo sproti objavljene v novicah in člankih na spletni strani ČZS in v glasilu Slovenski čebelar. Več o delu JSSČ ter kontaktne podatke svetovalcev specialistov in terenskih svetovalcev najdete na spletni strani www.czs.si. Ob tej priložnosti naj se zahvalim vsem terenskim svetovalcem, predavateljem in mentorjem, ki so v prejšnjem koncesijskem obdobju vestno opravljali delo po programu JSSČ, pa tudi drugim čebelarjem, s katerimi smo sodelovali pri posameznih projektih, da smo bili kot celota uspešni. Upam in želim, da bomo tudi v prihodnje dobra podpora čebelarjem. Brez povezovanja ni dobrega sodelovanja. Naj nadaljevanje našega skupnega sodelovanja obrodi lepe in zdrave sadove tudi v prihodnje!

Lidija Senič, vodja JSSČ

13. čebelarški praznik v Cerknici

Letošnje srečanje slovenskih čebelarjev bo v sodelovanju s Čebelarско zvezo Slovenije pripravila Zveza čebelarških društev Cerknica. **13. čebelarški praznik bo v soboto, 23. maja 2015, v Cerknici. Začetek prireditve bo ob 11. uri v športni dvorani pri Osnovni šoli Notranjski odred Cerknica.** Prireditev s bogatim kulturnim programom bomo odprli s sprevedom čebelarških praporov. Po uradnem delu bo v šotoru pred športno dvorano organizirano kosilo, za zabavo pa bo poskrbel narodno-zabavni ansambel. Ponosni smo, da nam je bila lani zaupana organizacija 13. čebelarškega praznika, zato vas 23. maja z veseljem pričakujemo v

Cerknici. Prireditev bodo s svojimi stojnicami popestrila notranjska kulturna in druga društva. Če si boste na ta dan vzeli več časa, pa ste vabljeni tudi na ogled kulturnih in naravnih lepot tega dela Notranjske. Za potrditev vaše udeležbe in dodatne informacije smo vam na voljo: g. Janez Palčič, predsednik ZČD Cerknica, tel.: 031/618 900, e-naslov: janez.palcic50@gmail.com; Marinka Ivančič, tajnica ZČD Cerknica, tel.: 041/909 001, e-naslov: marinka.ivancic@gmail.com in Olga Braniselj, tajnica ČD Cerknica, tel.: 041/900 132, e-naslov: olga.braniselj@gmail.com. Prijavnica je objavljena na spletni strani ČZS.

ZČD Cerknica

Ob morebitnem pomoru čebel naj čebelar pokliče 112!

Ob morebitnem pomoru čebel naj čebelar o dogodku obvesti Center za obveščanje v RS na tel. št.

112, in to ne glede na uro ali dan v tednu. Po obvestilu bo čebele kot prvi pregledal veterinar in ukrepal naprej.

**IZDELAVA OMETALNIKOV
IN OSIPALNIKOV ZA ČEBELE**

Klim d.o.o.
Logatec

Specifikacija ometalnika

- **Material:** inox, nerjaveča pločevina
- **Metlice:** konjska žima
- **Pogon:** 2 motorja, brez jermenov
- **Napajanje:** 12V (možnost 230V)

Mobilni telefon
041-740-421

E-pošta
cebelarskaoprema@gmail.com

Za čebelarje 5% popusti!

Oddajamo apartma „Čebelarjeva hiška“

Terme Olimia

www.turizem.tevzeve-dobrote.si

041/726-175

ČEBELARSKA OBLEKA S KLOBUKOM NA ZADRGO IZ 100% BOMBAŽA

Ob nakupu obleke
vam podarimo
usnjene
čebelarske
rokavice.

Delovni čas trgovine:

od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah: 9.00 - 12.00.

Z JENTROVO KASETO si s pretikanjem lahko vsak čebelar sam povsem enostavno VZGOJI NOVE MATICE.

Art. 5110

Kaseta za vzgojo matic
s pretikanjem

AKCIJSKA CENA: 63,00 EUR

REDNA CENA: 70,00 EUR

Prednosti vzreje s pretikanjem:

- ličinka se ne prehladi, izsuši ali zmečka
- delo poteka hitro varno in brez problemov
- celotna kasetna nima obrabe in je vedno pripravljena za uporabo
- z dovolj močno družino z veliko mladimi čebelami negovalkami, dober uspeh že pri prvi vzgoji matic.

Matičnica za Jenter

Akcijske cene veljajo od 03.05. do 31.05.2015 oz. do prodaje zalog.
Cene vključujejo DDV.
Slike so simbolične.

KALUPI ZA VLVANJE AŽ, LR IN DB SATNIC

- satnice si lahko sami izdelate iz svojega voska
- v eni uri lahko izdelate približno od 60 do 70 satnic
- satnice se ne lepijo na kalup
- kalupi so vodno hlajeni.

Izkoristite 5% popust.

OPAZOVALNI PANJ ZA DVA AŽ SATA

PLEMENILČEK KIELER

- iz trdega stiropora
- možen dokup naklade, deščic

AKCIJSKA CENA: 12,60 EUR za art.5135

REDNA CENA: 13,40 EUR

Art.5136

20. maj – rojstni dan Antona Janše kot svetovni dan čebel

Franc Pfajfar*, franc.pfajfar@telemach.net

20. maj 1734 je bil tako za slovensko kot tudi za svetovno čebelarstvo pomemben dan. Tega dne se je namreč rodil tretji otrok Lucije in Matije Janša iz Breznice, sin Anton Janša. Kot mlad vaški fanté se je tako kot drugi brezniški otroci podil po vasi, pomagal staršem, a največ časa je prebil ob domačem čebelnjaku, ki ga je oče postavil ob leseni hiši. Užival je ob brenčanju čebel in pozorno prisluškoval pogovorom starejših vaških veljakov, ki so sedeli na klopi ob čebelnjaku in vlekli vsak svojo čedro. Vedno pogosteje se je zadrževal ob čebelnjaku in v njem. Opazoval je, kako »te male muhe« izletavajo in vletavajo v panje (poimenovanje kranjič se je uveljavilo veliko pozneje, in to za panje, ki so bili po prostornini skoraj za polovico manjši od Janševih). Postajal je vedno bolj radoveden, zato je od očeta želel izvedeti čim več o življenju čebel: zakaj in kako rojijo, kako nabirajo med in zakaj imajo ob vrnitvi v panj obložene nožice, kako se razmnožujejo in kako matica zalega.

Poleg čebel je Antona Janšo zanimalo tudi slikarstvo. Skupaj z bratoma se je odločil, da se bo izučil za slikarja, zato se je leta 1766 vpisal v bakrorezno-risarsko akademijsko šolo na Dunaju. Ko je leta 1769 Nižjeavstrijska kmetijska družba iskala čebelarja, se je prijavil za to službo – in bil sprejet. Ce-

* Predsednik ČD Anton Janša Breznica

sarica Marija Terezija ga je leta 1770 imenovala za prvega cesarsko-kraljevega čebelarskega učitelja v Augartnu na Dunaju.

V počastitev rojstva Antona Janše pred 271 leti pripravljata Čebelarstvo društvo Antona Janše Breznica, ki s ponosom nosi njegovo ime, in Zavod za turizem in kulturo Žirovnica v sodelovanju z Občino Žirovnica in ČZS 19. maja 2015, ob 19. uri, v Osnovni šoli Žirovnica slovensko prireditve.

O življenju Antona Janše in o njegovih naukih v čebelarstvu bo govoril velik poznavalec Antona Janše g. Pavel Zdešar.

Praznovanje rojstnega dne Antona Janše je pomembno tudi z drugega vidika. ČZS je predlagala, Vlada RS pa sprejela sklep, da bo pobudo ČZS, po kateri naj bi Organizacija združenih narodov za svetovni dan čebel razglasila prav rojstni dan Antona Janše, posredovala v nadaljnjo obravnavo pristojnim odborom državnega zbora. Z veliko pomembnostjo čebelarstva za kmetijstvo se strinja tudi minister za kmetijstvo g. Dejan Židan, ki je udeležbo na prireditvi že potrdil. Te pomembnosti se zavedajo tudi lokalne skupnosti, zato bomo na srečanje povabili vse župane gorenjskih občin ter jim ob tej priložnosti ponudili v podpis »Pismo o podpori predloga za razglasitev svetovnega dneva čebel«. ■

20. maj – svetovni dan čebel

V okviru prizadevanj za zaščito čebel in čebelarstva je zelo pomembno tudi ozaveščanje javnosti o pomembnosti čebel in čebeljih pridelkov. Zato Čebelarstva zveza Slovenije, ki jo je pri tem podprla tudi Vlada Republike Slovenije, Organizaciji združenih narodov (OZN) predlaga, naj 20. maj razglasi za svetovni dan čebel.

Pomen čebel za trajnostno kmetijstvo in zagotavljanje stalne preskrbe s hrano v svetu

Čebele in drugi oprasovalci so zelo pomembni za življenje ljudi. Od oprasovanja je odvisna kar tretjina na svetu pridelane hrane, med oprasovalci pa imajo najpomembnejšo vlogo čebele. Z oprasovanjem rastlin pripomorejo k uspešni kmetijski pridelavi, ki zagotavlja stalno preskrbo s hrano, s svo-

jimi visoko hranljivimi izdelki (med, matični mleček, cvetni prah ...) pa tudi hranilno varnost prebivalstva.

Pomen čebel za okolje

Čebele s svojim delovanjem pozitivno vplivajo na celoten ekosistem in ohranjanje biotske raznovrstnosti v naravi. Biotska raznovrstnost je ključnega pomena za razvoj in ohranjanje človekovega neposrednega naravnega okolja in s tem človeštva samega. Zagotavlja hrano, kurivo, kisik, čisti vodo in zrak, stabilizira vreme in podnebje ter pomaga pri prilagajanju na spremembe, ustvarja in obnavlja rodovitnost prsti, razstruplja in razgrajuje odpadke, oprasuje rastline, med njimi številne kmetijske pridelke, nadzoruje škodljivce in bolezni kmetijskih pridelkov, ohranja genske vire, ki so ključni za razvoj

novih sort, zdravil in drugih proizvodov, ter omogoča kulturne in estetske koristi. Čebele so tudi dober bi-oidikator razmer v okolju. Z opazovanjem njihovega razvoja in zdravstvenega stanja lahko ugotovimo, kdaj se z okoljem nekaj dogaja in kdaj je treba ukrepati. Če se na ta opozorila ne odzovemo, so lahko posledice pozneje še hujše.

Ogroženost oprasačevalcev

V zadnjem obdobju so čebele vse bolj ogrožene, še posebej na območjih z intenzivnim kmetijstvom. Njihov življenjski prostor se zmanjšuje, razmere za njihovo življenje in razvoj pa so vse slabše. Medovitih površin je zaradi vse večjih polj, zasejanih z monokulturami, ter zaradi spremenjene in intenzivnejše tehnologije pridelave travinja vse manj, na njih pa lahko čebele na manjši pestrosti rastlin kot nekoč naberejo potrebno hrano le v krajših obdobjih. Zaradi tega je slabši tudi razvoj čebeljih družin. K temu svoje prispevajo še nove čebelje bolezni in novi škodljivci. Nove bolezni so posledica manjše odpornosti čebeljih družin, škodljivci pa globalizacije, zaradi katere se selijo tudi na daljše razdalje.

20. maj – svetovni dan čebel

Predlagamo, da bi svetovni dan čebel zaznamovali v mesecu maju, ki je na severni polobli mesec najbujnejšega razvoja čebel. Maja se namreč številčnost čebeljih družin toliko poveča, da rijojo, to pa je naravni način njihovega razmnoževanja. V tem obdobju je v panjih največ čebel, največje pa so tudi potrebe po oprasačevanju. Na južni polobli spravila čebeljih pridelkov potekajo jeseni, ko pripravljajo tudi dneve in tedne medu.

20. maj je dan, na katerega se je rodil Anton Janša (1734–1773), ki je znan kot začetnik modernega čebelarstva in eden najboljših poznavalcev čebel v 18. stoletju. Bil je prvi učitelj modernega čebelarstva na svetu, saj ga je cesarica Marija Terezija imenovala za stalnega učitelja čebelarstva na novi čebelarški šoli na Dunaju. Imenovanje je

Foto: MB

podprl tudi takratni svetovni čebelarški strokovnjak A. G. Schirach.

Njegov prispevek k začetku modernega čebelarstva je brez dvoma izjemen. Zbran je v dveh knjigah: *Abhandlung vom Schwärmen der Bienen in Vollständige Lehre von der Bienezucht*.

Slavo je dosegel še pred smrtjo leta 1773. Vsi državni učitelji čebelarstva so morali po letu 1775 čebelarstvo učiti po naukih Antona Janše. Njegovo delo in življenje sta opisana v številnih čebelarških knjigah, med drugimi tudi v knjigi Eve Crane *The World History of Beekeeping and Honey Hunting*, ki je izšla 1999.

Ali ste vedeli, da ...

- mora čebela za kilogram medu obiskati kar 4 milijone cvetov in preleteti štirikratno razdaljo okoli sveta,
- čebele oprasačevajo kar 170.000 vrst rastlin,
- brez čebel ne bi bilo toliko različnih vrst sadja in zelenjave in tako lepih barv na travnikih,
- je kranjska čebela (ali kranjska sivka) avtohtona slovenska čebelja rasa in druga najbolj razširjena čebelja rasa na svetu,
- je v čebelji družini toliko čebel, kot je prebivalcev v majhnem mestu (od 30.000 do 60.000),
- je čebelja matica edina, ki leže jajčeca, in da izleže tudi do 2000 jajčec na dan.

ČZS

Podpora Vlade RS svetovnemu dnevu čebel

Predlog ČZS, da bi Organizacija združenih narodov razglasila 20. maj za svetovni dan čebel, je pridobil podporo Vlade Republike Slovenije, to pa je pomemben korak k uresničitvi te pobude. Posne-

tek s skupne novinarske konference ČZS, MKGP in MZZ si lahko ogledate na povezavi: <http://4d.rtvslvo.si/!arhiv/prispevki-in-izjave-prvi-dnevnik/174329750>.

ČZS

SELAK, MIZARSTVO, d.o.o.

Planina pri Cerknem 49
5282 CERKNO
GSM: 031/304 118
e-pošta: stane.selak@gmail.com

Izdelujemo kakovostne AŽ-panje iz sušenega smrekovega lesa na izjemno trden spoj; površinsko so zaščiteni, pitalnik in ga prostornino 2 l. Na voljo so 10S, 12S, 7S panji, pa tudi AŽ-satniki: lepljeni, cinkani in vrtani iz kakovostnega lipovega lesa.

Apitehnični ukrep – osamitev matice

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Izkušnje čebelarjev z zatiranjem varoj v Sloveniji so se v obdobju od odkritja tega sovražnika čebel in čebelarjev do zdaj občutno spremenile. S širjenjem odpornosti varoj na sintetične akaricide, smo se morali vsi čebelarji naučiti in uvesti nove metode nadziranja in zatiranja varoj ter se tako prilagoditi spreminjajočim se okoliščinam. Ena izmed učinkovitih metod v boju proti varojam so apitehnični ukrepi, ki čebelarjem omogočajo nadziranje varoj brez uporabe sintetičnih akaricidov. Zaradi tega so uporabni predvsem med čebelarstvo sezono, ko čebele v panje prinašajo medicino, zaradi česar uporaba kemičnih snovi ni primerna. Z izvajanjem apitehničnih ukrepov pa uporabo sintetičnih akaricidov zmanjšamo na minimum.

Čebelarji v svoji vsakdanji praksi že tradicionalno izvajamo apitehnične ukrepe za zaviranje rojilnega razpoloženja, razmnoževanje čebeljih družin, pridobivanje neoporečnega voska itd. Če so ti ukrepi vgrajeni v našo vsakdanjo čebelarstvo prakso, z njimi nimamo več dela in stroškov, temveč nasprotno, lahko pridobimo celo več medu, in to takšnega, ki bo brez kakršnih koli ostankov. Zaradi zmanjševanja števila registriranih sintetičnih akaricidov v čebelarstvu in pojava odpornosti nanje, prav tako pa tudi zaradi spoznanja, kako pomembno je pridobivanje čebeljih pridelkov brez kakršnih koli ostankov, so apitehnični ukrepi dobili nov pomen.

Eden izmed učinkovitih apitehničnih ukrepov, ki pa med čebelarji, žal, ni tako razširjen, je osamitev matice. Ta metoda je priporočljiva predvsem za čebelarje, ki čebelarijo na območjih, na katerih je zadnja paša na lipi ali kostanju. Preden začnemo ta ukrep izvajati, pa se moramo ustrezno opremiti. Za osamitev matice lahko uporabimo posebno matično kletko, v katero bomo vstavili matico. Na tržišču obstaja matična kletka »Var-control«, ki omogoča, da matico v kletki zadržimo daljši čas, ne da bi to vplivalo na njeno zdravstveno stanje. Matična kletka je s sprednje in zadnje strani obdana z matično rešetko, ki čebelam dopušča dostop do matice, tako da jo med priporo lažje negujejo.

Če nimate izkušenj z lovljenjem in prijemanjem matice s prsti, vam svetujem uporabo lovilnika matic. Najboljši in najuspešnejši lovilnik je steklen. Podoben je 15 cm dolgi, na enem koncu razširjeni

in zaobljeni stekleni cevki. Z njim lahko hitro lovimo matico in jih brez prijemanja z roko spuščamo v matično kletko.

Približno teden dni pred začetkom lipove ali kostonjeve paše vse matice pripravimo v matične kletke. Iz sata izrežemo toliko satja, da naredimo prostor, v katerega vstavimo matično kletko, vanjo pripravimo matico ter zapišemo datum pripreme. Kmalu po pripravi matice se čebele zaradi prešibkega širjenja matičnih feromonov počutijo na pol brezmatične. Čebelje družine s starejšo in že omagano matico, ki izloča manj feromonov, po navadi začnejo graditi zasilne matičnike, zato moramo po osmih dneh družine s priprtimi maticami pregledati in iz njih odstraniti vse zasilne matičnike.

Tehnološki ukrep osamitve matice traja najmanj 21 dni, da se v čebelji družini izleže vsa pokrita zalega, prav tako pa je medtem končana tudi paša na lipi ali kostanju. Vse varoje morajo hočeš nočeš na plan, tako da jih je večina na čebelah. Ker smo jim onemogočili nadaljnje razmnoževanje, doživijo varoje v boju za obstanek neke vrste stres, ki povzroča njihovo hitro odmiranje po naravni poti. Zdaj je tudi pravi čas za temeljito uničenje varoj.

Svetujem vam, da pri tem uporabite oksalno kislino, ki je po Uredbi Sveta (ES) št. 889/2008 (ta govori o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov glede ekološke pridelave, označevanja in nadzora) dovoljena za zatiranje varoj. Glede koncentracije in postopka priporočam, da se držite navodil Evropske delovne skupine za alternativno zatiranje varoj, ki za Srednjo Evropo priporoča pršenje 2,1odstotne oksalne kisline. To pripravimo tako, da 30 g oksal-

Matična kletka »Var-control«

Foto: MB

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

dihidrata raztopimo v 1 litru mehke ali destilirane vode. Za pršenje tako pripravljene raztopine uporabimo ročno pršilko. Po vsakem satu, zasedenem s čebelami, na vsako stran sata razpršimo 3–4 ml raztopine. Pršimo samo sate, pokrite s čebelami, kajti kislina deluje dotikalno (kontaktno) in mora priti v stik s čebelami oz. z varojami na njih. Paziti moramo da čebele niso mokre, temveč le nekoliko vlažne.

Varoje zatiramo po točenju lipovega ali kostanjevega medu. Ker smo čebele z osamitvijo matice razbremenili vzreje zalege, se te preusmerijo na pašo, zato je tudi pridelek večji. Matice osvobodimo po točenju medu in zatiranju varoj in te bodo po dveh dneh znova začele normalno zalegati. Od tega dne naprej zalegajo na vso moč, vse čebele ki se bodo izvalile do jeseni, pa bodo zdrave in dobri kondiciji. Da bi spodbudili pospešeno zaleganje matice, vstavimo v panje satne pitalnike, napolnjene s sladkorjem, ki smo ga navlažili z medeno raztopino. Ker smo z osamitvijo matice izgubili eno generacijo čebel, so čebele družine sprva šibkejše od družin, pri katerih tega postopka nismo izvedli. Ob skrbni negi se bodo do jeseni razvile v močne družine, ki bodo v dobri kondiciji in – kar je najpomembnejše – očiščene varoj.

Med prekinitivno zaleganja lahko vzrejamo mlade matice. Za ta namen družine namesto po osmih dneh pregledamo že po petih dneh. Odstranimo vse pokrite matičnike, odkrite pa pustimo. V tem obdobju je odkrit matičnik porok, da so ga čebele razvile iz jajčeca. Ko so matičniki zreli, enega pustimo, preostale pa porabimo drugod. Ko začne mlada matica zalegati, staro odstranimo. Prav tako lahko med priporo zamenjamo vse matice, ki so to leto končale svoje poslanstvo.

Za osamitev matice lahko uporabimo tudi izolacijsko kaseto, v katero vstavimo star sat in matico. Izolacijska kaseto ima s sprednje in z zadnje strani matično rešetko, ki čebelam omogoča dostop do

Foto: Vlado Augustin

Izolacijska kaseto

matice, tako da ta na izoliranem satu neovirano zalega. Pri uporabi izolacijske kasete je nevarnost graditve zasilnih matičnikov manjša, saj se matica s svojimi spremljevalkami lahko neovirano giblje po satu in pušča za seboj feromone, ki zavirajo razvoj rojilnih matičnikov. Tehnologija čebelarjenja in zatiranja varoj je pri uporabi izolacijske kasete enaka kot pri osamitvi z matično kletko, razlika je le v tem, da moramo pri tem načinu po 21. dnevu odstraniti še sat z zalego, ki smo ga dali v kaseto skupaj z matico. V pokriti zalegi sata je namreč zelo veliko število varoj, ki jih uničimo tako, da tak sat izrežemo in preprosto sežgemo. Prav zaradi tega je priporočljivo, da je tak sat čim starejši, torej namenjen za zamenjavo. Preostale varoje, ki so na čebelah, uničimo z oksalno kislino tako kakor v prejšnjem primeru.

Marsikdo bo rekel, da postopek zahteva preveč dela. Morda. Pa poglejmo, kakšen je njegov izkupiček: pridelamo več medu, vzgojimo in zamenjamo potrebno število matic, za zatiranje varoj ne uporabimo sintetičnih akaricidov, odstranimo staro satje, družine ohranimo zdrave in močne ter brez skrbi čakamo na zimo, ko so družine spet brez zalege in ko lahko varoje še enkrat zatiramo z oksalno kislino. ■

Čebelarji zahtevajte za svoj denar kakovost!

Nataša Lilek*, natasa.lilek@czs.si

Med čebelarstvom pogovori beseda velikokrat nanese tudi na kakovost različne opreme in pripomočkov, ki jih čebelarji uporabljamo pri svojem delu. Na prvi pogled je za marsikaterega laika ali začetnika v čebelarstvu videti, da čebelar potrebuje za čebelarjenje samo panj in čebele, vendar

vsi vemo, da temu ni tako. Vsi, ki se bodisi ljubiteljsko bodisi profesionalno ukvarjamo s čebelarstvom, vemo, da za čebelarjenje poleg panjev in čebel potrebujemo tudi precej druge opreme, pripomočkov in repro materiala, saj so nujno potrebni za naše delo, tako da si čebelarjenja brez njih niti ne znamo predstavljati.

* Svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Čebelarji moramo uporabljati takšno opremo in pripomočke, ki ne ogrožajo kakovosti ali celo varnosti živil. Prav zaradi tega moramo biti natančni in pozorni tudi pri nakupu opreme, pribora, pripomočkov, embalaže itd., ki jih uporabljamo pri svojem delu. Na splošno velja, da moramo čebelarji uporabljati opremo in pripomočke, ki so izdelani iz nestrupenega, nerjavečega in gladkega materiala in ki jih je mogoče čistiti, vzdrževati ter po potrebi tudi razkuževati. Materiali se ne smejo luščiti, pred vsako uporabo pa jih moramo očistiti. Pri nakupu opreme moramo biti pozorni na to, da so točila, posode in cedila iz ustreznega materiala. Tako npr. pocinkan ali aluminijast material ni primeren za stik z živili in to moramo upoštevati tudi čebelarji. Iz pocinkanega materiala so po navadi mreže na vratcih, s katerih čebelarji velikokrat strgamo propolis. To utegne biti s stališča varne hrane zelo problematično, zato takšnega propolisa nikakor ne smemo uporabljati v prehrani ljudi. Iz primerne materiala, torej takšnega, ki ne povzroča rjavenja, npr. nerjaveče pločevine, morajo biti tudi razstojišča za satje, matične rešetke in drugi kovinski deli.

Velikokrat je med čebelarji slišati pripombe na račun nekakovostne izdelave panjev, osmukalnikov,

pitalnikov, slabih materialov in druge opreme. Čebelarji smo velikokrat prisiljeni vse te pripomočke sami predelovati, če je seveda to mogoče. Ker smo vstopili v novo čebelarsko sezono in s tem že začeli pridelovati tudi letošnje čebelje pridelke, naj velja opozorilo, da ob nakupu opreme, pripomočkov in embalaže izberite take materiale, ki so primerni za shranjevanje in pakiranje živil. Govorimo predvsem o nerjaveči pločevini, plastični embalaži z ustreznim certifikatom oz. označbo, da je primerna za živila, in stekleni embalaži, ki jo največkrat uporabljamo za pakiranje čebeljih pridelkov na drobno. Ob nakupu zahtevajte od prodajalcev tovrstne opreme potrdila, da je embalaža, ki jo kupujete primerna za živila. Dokler čebelarji od prodajalcev ne bomo sami zahtevali kakovostne opreme in pripomočkov za čebelarjenje, je verjetno tudi ne bomo dobili. Še naprej bomo doma predelovali nove osmukalnike, popravljali nove čebelje panje, predelovali matične rešetke itd. Za svoj denar si zaslužimo, da dobimo kakovosten material, kakovostno opremo in kakovostne pripomočke, zato bodite pri nakupu pozorni tudi na to. Le na tak način bomo namreč lahko dosegli izboljšanje ponudbe kakovostnega materiala in opreme za čebelarstvo. ■

Strokovna razprava o smukanju cvetnega prahu

Nataša Lilek*, natasa.lilek@czs.si

ČZS, JSSČ je 25. februarja 2015 v Vidrgi pripravila strokovno razpravo o smukanju cvetnega prahu. Udeležilo se je približno 130 zainteresiranih čebelarjev iz različnih krajev Slovenije, to pa dokazuje, da se čebelarji vse bolj zanimajo za pridelavo tega čebeljega pridelka. V strokovni razpravi je sodelovalo več predavateljev, ki so vsak s svojega stališča predstavili svoje poznavanje pridelave cvetnega prahu in tudi svojo prakso.

Prof. dr. Janko Božič je govoril o biološkem vidiku pridobivanja cvetnega prahu. Udeležence je seznanil z vlogo peloda v čebelji družini ter predstavil projekte, ki jih na področju cvetnega prahu izvajajo v Sloveniji. Eden izmed bolj znanih je projekt »C.S.I. Pollen«, pri katerem z zbiranjem cvetnega prahu v različnih časovnih obdobjih sodelujejo tudi slovenski čebelarji. Vodja opazovalno-napovedovalne službe **g. Jure Justinek** je pripravil pregled rastlin, ki cvetijo v različnih obdobjih čebelarskega leta in ki če-

* Svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

belam ponujajo bogato pelodno pašo. Še posebej je poudaril pomembnost sajenja medovitih dreves in poljščin, ki čebelam omogočajo dodatne vire hrane. Tehnologija smukanja cvetnega prahu je še vedno dokaj pomanjkljiva, uspešnost pridelave cvetnega prahu pa je še vedno v veliki meri odvisna od iznajdljivosti čebelarja pri predelavi osmukalnikov. Na ČZS poteka testiranje osmukalnikov, ki so na voljo na slovenskem tržišču. Tako spremljamo njihove pomanjkljivosti in donose cvetnega prahu. S tehnološke-

ga vidika je rezultate dozdajšnjega dela predstavil **g. Boštjan Noč** in na podlagi naših izkušenj nakažal prihodnje možnosti optimiziranja tehnologije. Na podlagi rezultatov večletnega pridobivanja cvetnega prahu je svojo tehnološko rešitev za pridobivanje kakovostnega cvetnega prahu in optimalnega osmukalnika predstavil čebelar **g. Marjan Dolinšek**, ki je v sodelovanju s ČZS in sodelavci pripravil prototipe osmukalnikov, ki bodo preizkušeni letos. Preverjali bomo, kako se med letom obnese material, iz katerega je izdelan osmukalnik, testirali učinkovitost oz. donosnost cvetnega prahu in ustreznost posebej prirejenega zračnega predalčka za zbiranje cvetnega prahu. Rezultati leto dni trajajočega testiranja bodo predvidoma znani letos jeseni. K sodelovanju v tokratni razpravi smo povabili tudi čebelarja z dolgoletnimi izkušnjami pri smukanju cvetnega prahu. Tako je svoj način oz. svojo dobro prakso smukanja cvetnega prahu predstavil **g. Jože Pikelj** z Izlake. Povedal je, da je večkrat naletel na zelo slabe osmukalnike, tako da jih je moral vedno predelovati, pou-

daril pa je tudi, kako pomembni sta redno pobiranje cvetnega prahu in dolgotrajno čiščenje različnih fizikalnih nečistoč. Ob koncu razprave je **ga. Nataša Lilek** predstavila še higiensko-tehnične zahteve pri pridelavi cvetnega prahu, pa tudi postopke odvzema in skladiščenja peloda ter njegovo predelavo. Udeleženci razprave so bili seznanjeni tudi z zahtevami glede pravilnega označevanja tega pridelka, govorili pa smo tudi o hranilni vrednosti cvetnega prahu v prehrani ljudi in predlogih za določitev meril kakovosti za ta čebelji pridelek.

Ob koncu je bila vsem sodelujočim ponujena tudi možnost diskusije in vprašanj. Opaziti je bilo, da so čebelarji zelo zainteresirani za pridelavo cvetnega prahu, saj ta čebelji pridelek postaja vse bolj cenjen tudi med porabniki. Prvi pogoj za to, da bodo čebelarji še bolj motivirani za njegovo pridelavo in da bodo v prihodnje začeli bolj izkoriščati naše naravne danosti, ki nam omogočajo tudi pridelavo cvetnega prahu, pa je brez dvoma optimizacija tehnologije pridelave. ■

Skrb za pristen med

Andreja Kandolf Borovšak*, andreja.kandolf@czs.si

Končno se je narava prebudila in začel se je najljepši čas za naše čebele in čebelarje. Verjamem, da ni čebelarja, pri katerem na novo prineseni nektar v panju ne bi vzbudil dobre volje. Spomladi smo čebelarji, še posebej začetniki, večkrat v dilemi, ali imajo družine dovolj hrane ali jim jo je treba dodati. Dilema vsekakor obstaja, saj je na prvem mestu skrb za čebelje družine, kljub temu pa lahko preveč dodane krme vpliva tudi na pristnost medu.

Ne glede na to, ali krmimo čebele s sladkorno raztopino, sladkornim sirupom, pogačami z dodatki cvetnega prahu ali medu, moramo narediti vse, da predelana krma ne zaide v med. Zmotno je misljenje, da se bomo tega problema rešili, če bomo čebele krmili s pogačami. Z izrazom predelana sladkorna raztopina, imamo v mislih predelano krmo za čebele, ki je lahko v vseh zgoraj omenjenih oblikah.

Kadar govorimo o ponaredkih medu, imamo navadno v mislih med, ki so ga umetno proizvedli v laboratoriju, ali med, ki so ga proizvedle čebele, ki so jim med pašo dodajali sladkorno raztopino, da bi bili donosi večji. Manj pogosto pa pomislimo na to, da je

ponaredek tudi med, ki vsebuje predelano sladkorno raztopino zaradi tehnološke napake. Te se navadno niti ne zavedamo, saj je posledica naše tehnologije čebelarjenja, predvsem v AŽ-panju. Tudi pri čebelarjenju v nakladnem panju pa tehnološke napake niso izključene, posebej, če čebelarimo s tako imenovano metodo prevešanja, ki je običajna za tehnologijo čebelarjenja v AŽ-panju.

Če spomladi sate z zalego iz plodišča premeščamo v medišče, da bi preprečili rojenje, in če je nad

Sat, ki smo ga iz plodišča premestili v medišče, lahko označimo z risalnim žebličkom, tako da ga ob točenju ne bomo iztočili.

* Mag., svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

zalego venec hrane, ki ni nujno med, temveč predelana krma za čebele (bodisi zimska zaloga bodisi zaloga spomladanskega krmljenja), moramo biti pri točenju zelo previdni. Teh satov nikakor ne smemo iztočiti. Lahko jih porabimo za narejence, lahko jih uporabimo za poznejšo krmo za čebele ali pa jih znova premestimo v plodišče. Nikakor ne sodijo v točilo!

Pred začetkom paše je obvezna tudi izpraznitev medišč. Če je spomladi v satih v medišču ostalo kaj zimske zaloge, potem jo moramo obvezno izprazniti, tudi če je na vsakem satu samo delček predelane sladkorne raztopine.

Previdnost ni odveč niti pri spomladanskem krmljenju. Družin pred pašo ne krmimo, razen če je to nujno! V tem primeru jim dodamo samo toliko hrane, kot jo porabijo sproti, za orientacijo pa nam je lahko negativni donos na kontrolni tehničnici. Zavedati se moramo, da med ne sme vsebovati predelane sladkorne raztopine, tudi če je samo odstotek. Tako je v medu najdejo snovi, ki mu niso lastne, namreč med ni več med.

S poskusi, ki smo jih v JSSČ izvedli na naših čebelah, smo ugotovili, da nepristen med lahko povzroči nepraznjenje medišč pred pašo, prevešanje satja s predelano krmo za čebele iz plodišča v medišče in spomladansko krmljenje družin.

Analize dokazovanja nepristnega medu so vsak dan natančnejše, vendar so tudi precej zahtevne in drage. Najbolj točno nepristen med ta hip dokažejo v laboratoriju Intertek v Bremnu v Nemčiji. Ugotavljajo, kakšne ogljikove izotope vsebuje med, kakšno je razmerje med izotopoma C13 in C12, pa tudi to, ali med vsebuje kakšne snovi, ki so mu tuje. Če npr. ugotovijo, da je vsebnost encima betafruktofuranozidaza več kot 20 enot/kg medu, ali če ugotovijo, da je vsebnost beta gamaamilaze več kot 5 enot/kg medu, je med označen kot nepristen. Omenjena encima se uporabljata pri pripravi hrane za čebele, v naravi pa čebele nanju ne morejo naleteti, zato je njuna vsebnost dokaz, da je v med zašla krma za čebele. Nepristnega medu ne moremo odkriti samo z ugotavljanjem sestave sladkorjev v medu (glukoza, fruktoza, saharoza ...), zato bodite pri odločanju za preizkus pristnosti medu pozorni na to, da boste naročili ustrezno analizo.

Med, ki vsebuje predelano krmo za čebele, sicer za človeka ni škodljiv, saj je v njem predvsem predelana sladkorna raztopina, ki je tudi v vsakdanjem življenju zaužijemo precej, vsekakor pa proizvod, ki jo vsebuje, ni tisto, kar je porabnik kupil, temveč je ponaredek medu, zato si ne zasluži tega imena. ■

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

Zaščitna oprema za
čebelarjenje
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:
Voščene šatnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

Nasveti za neposredno prodajo čebeljih pridelkov

Nataša Klemencič Štrukelj*, natasa.strukelj@czs.si

V okviru slovenskega medenega zajtrka ČZS vsako leto pripravi anketo, s katero zaposleni pridobimo podatke o porabi medu na člana gospodinjstva, o kraju nakupa čebeljih pridelkov itd. Ankete izvajamo zato, ker se dobro zavedamo, kako pomembni so na ta način pridobljeni podatki.

Na podlagi analize lanske ankete, v kateri je sodelovalo 668 posameznikov, smo pridobili pomembne podatke. Na vprašanje, kje največkrat kupujete čebelarje pridelke, kar 79 odstotkov sodelujočih odgovorilo, da jih kupujejo neposredno pri čebelarju. Preostalih 31 odstotkov vprašanih jih kupuje v specializiranih trgovinah (5 %), supermarketih (11 %) in drugod (5 %).

Glede na to, da čebelarji večino svojih čebeljih pridelkov prodajo na svojem domu, bomo vzeli pod drobnogled značilnosti neposredne prodaje in vam skušali podati koristne nasvete, povezane s tovrstno prodajo. Naj za začetek omenim, da kupci vedno bolj cenijo in se vse bolj zanimanje za izdelke domače pridelave. Naloga čebelarja pa je, da opozori nase kot na ponudnika kakovostnega, v Sloveniji pridelanega medu.

Neposredna prodaja omogoča predvsem neposreden stik med uporabnikom in čebelarjem. Čebelar naj izrabi priložnost neposredne prodaje in kupcu posreduje izčrpne informacije o čebeljih pridelkih.

* Svetovalka JSSČ za ekonomiko

Kupci zelo cenijo osebni pristop, saj je prav to tisto, kar neposredno prodajo razlikuje od prodaje v velikih trgovskih centrih.

Prednost neposredne prodaje je tudi ta, da čebelarji poznajo svoje stalne stranke. Tako dobro vedo, zakaj določeni kupci kupujejo njihove čebelje pridelke, katere pridelke imajo najraje, za kaj jih uporabljajo, kako pogosto kupujejo pri njih ... To so zelo pomembne informacije, ki so vam na voljo brezplačno in ki jih lahko s pridom uporabite pri trženju svojih čebeljih pridelkov. Če boste znali prisluhniti vašim kupcem in če boste dovolj prožni in prilagodljivi, boste svojim strankam ponudili izdelke, ki jim bodo pisani na kožo, s tem pa jih boste spodbudili, da se bodo vedno znova vračali k vam. Saj poznate tisti rek, ki pravi, da dober glas seže v deveto vas. Zadovoljne stranke so vaši promotorji v dobrem

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

**Sušilniki spadajo med
subvencionirano
čebelarstvo opremo**

ali v slabem. Zato naj vam ne bo odveč vzpostaviti pristnega odnosa s kupci, predvsem pa je treba tak odnos negovati in ohranjati na kolikor mogoče primerni ravni. Dandanes, ko imamo ljudje vse manj časa drug za drugega, sta prav pozornost in prijaznost, ki ju boste namenili stranki, ključni za vzpostavitev široke baze stalnih kupcev.

Zelo pomembno je, kakšen vtis boste naredili na kupca. Ta zna zelo dobro opazovati, zato bodite pozorni na to, da boste urejeni, naravni, da boste pristno pristopili k stranki in ji na tak način tudi po-

nudili čebelje pridelke. Prostor, v katerem prodajate čebelje izdelke, ali stojnica naj bosta lepo urejena, poskrbite, da boste v očeh kupca nekaj posebnega in izjemnega. Naj vas kupci prepoznajo po vaši drugačnosti.

Zavedati se morate tudi, da kupcev ne zanimajo vaši problemi, raje jim postrezite z veselimi novicami, bodite ambasador dobre volje in optimizma. Za konec pa še misel iz Kekčeve pesmi, ki jo lahko s pridom uporabite tudi pri trženju čebeljih pridelkov: »Dobra volja je najbolja.« ■

GJ PANJ

Izdelujemo nakladne GJ panje, Univerzalno Večnamensko Podnico (podnica je združljiva z GJ, LR in DB nakladami). Izdelava poteka po načrtih in pod nadzorom univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča. Nakup je možen tudi preko spletne trgovine:

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o. 041/844-482

Telefon: 01/361 24 28

Vzreja matic BUKOVŠEK

- od leta 1934 -

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS.

- Matice lahko dobite od konca maja do pozne jeseni bodisi po pošti bodisi na naslovu: Golo Brdo 19, 1215 Medvode.
- Matice pošiljamo večkrat na teden.

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

-Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!

-Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.

-Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.

-Po želji izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.

-Obdelava voska možna skozi celo leto.

-Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

darf die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb

Novice iz sveta

Etiopija

Po najnovjšem poročilu etiopske čebelarke organizacije (Ethiopian Apiculture Board) s sedežem v glavnem mestu Adis Abeba je v tej veliki državi v vzhodnem delu Afrike kar 1.900.000 čebelarjev, ki čebelarijo z 10.000.000 čebeljih družin. Na leto pridelajo 50.000 ton medu in že preprost izračun nam pokaže, da je to komaj 5 kg na panj. Vsekakor to ni nič čudnega, saj večina čebelarjev še vedno uporablja primitivne panje iz pletene slame ali iz bambusa. Povprečno vsak čebelar čebelarji z nekaj več kot petimi panji. Po ocenah tujih čebelarskih strokovnjakov bi bil povprečni letni donos na panj lahko desetkrat večji, če bi intenzivno čebelarili v lesenih nakladnih panjih, saj traja pašna sezona v nekaterih delih države tudi po osem mesecev. O teh problemih sem se prve dni letošnjega februarja v Adis Abebi pogovarjal z Nemcem dr. Jürgenom Greilingom, ki vodi projekt botrstva mladih etiopskih čebelark, v okviru katerega ponuja strokovno pomoč etiopskemu čebelarstvu.

Tega zanimivega moža sem srečal v pisarni mednarodne šole, ki deluje v okviru nemškega veleposlaništva v glavnem mestu Etiopije, kjer je sicer zaposlen kot profesor, v prostem času pa goji čebele. Povedal mi je, da vsako leto na različnih agronomskih ali gozdarskih fakultetah izbere nekaj diplomantk, ki kažejo zanimanje za čebele, a nimajo denarja za nakup prvih čebeljih družin, panjev in najpotrebnejše opreme. Za vsako od deklet najde med čebelarji v Nemčiji botra ali botro, ki svoji varovanki na leto daruje 200 EUR. Po dve ali tri se nato združijo v čebelarstvo zadrugo in začnejo čebelariti. Občasno jih obiskujeta dr. Greiling in njegov pomočnik Solomon iz predsedstva osrednje etiopske čebelarke organizacije. Ob obiskih jim svetujeta glede čebelarjenja in rešujeta aktualne probleme.

Mlada etiopska čebelarica Mastewal z avtorjem članka ob ograji palače nekdanjega cesarja Haileja Selasija.

Čez nekaj let, ko bodo te čebelarke že bolj izkušene, bodo morale tudi same izobraževati čebelarje iz svoje okolice. To je eden od pogojev Nemške čebelarke zveze za sodelovanje v projektu botrstva. Na moje vprašanje, zakaj za čebelarjenje izbirajo ženske in ne moških, so mi odgovorili takole: »Ker so bolj resne, delavne, disciplinirane in bolj odgovorne. Večina moških, žal, nima teh odlik.«

Velik problem je cena nakladnih panjev, saj v Etiopiji izdelan LR-panj stremi nakladami stane 100 EUR, mesečna plača tovarniškega delavca pa je približno 50 EUR. Na moje vprašanje, zakaj so panji tako dragi, mi je dr. Greiling odgovoril: »Ker so narejeni iz hlodov slovenske smreke, ki jih v Avstriji razžagajo v deske ter jih nato z ladjami po Rdečem morju prepeljejo v pristanišče Džibuti, od tam pa na tovornjakih po 1000 km dolgi cesti do Adis Abebe. Več kot 95 odstotkov cene panja je torej strošek surovine, ki jo izjemno podraži zelo dolg in drag prevoz. Domači les žal ni primeren za izdelavo panjev, ker je pretrd in tudi dimenzijsko neustrezen.« Nedaleč od jezera Tana na bregovih Modrega Nila sem pozneje obiskal eno od mladih čebelark po imenu Mastewal in njeno stojišče čebel.

Franc Šivic

Vir: ustna informacija

Srbija

Na tržišču Srbije, Republike srbske ter Bosne in Hercegovine že nekaj let po različnih medijih oglašujejo in tudi prodajajo sredstvo Argus Ras, izdelek podjetja Matex iz Šabca. Gre za kartonske trakove, prepojene z izvlečki sofore, ginka, gledičije in navadnega vrednika, ki naj bi po navedbi proizvajalca spodbujali razvoj čebeljih družin. Vstavljanje trakov v panje pred prvo pašo naj bi tudi oviralo razmnoževanje varoj. Zaradi vsebnosti naravnih sestavin naj bi bilo sredstvo tudi ekološko. Čebelarji ga kupujejo kljub višji ceni v primerjavi z drugimi registriranimi zdravili, ker je pri zatiranju varoj učinkovitejši. Kljub temu številni uporabniki vendarle dvomijo, da bi samo izvlečki omenjenih rastlin lahko uničevali te zajedavce. Zato se je Zveza čebelarskih organizacij Srbije (SPOS) odločila vzorce tega »ekološkega zdravila« poslati v analizo na Veterinarski inštitut

Argus Ras z nedovoljenim pesticidom klorfenvinfos

Republike srpske »Dr. Vaso Butozan« v Banjaluki, ta pa ga je posredoval v Referenčni laboratorij Evropske Unije (ANSES, European Union Reference Laboratory for Honeybee Health, Sophia Antipolis, France). Rezultat analize v Franciji je bil pričakovan. Pet trakov sredstva Argus Ras vsebuje 0,25 gramov pesticida klorfenvinfos iz skupine organofosfatov. Ta je sicer zelo učinkovit pri zatiranju varoj, vendar nje-

gova uporaba v čebelarstvu ni dovoljena. Deklaracija proizvajalca, da je sredstvo 100-odstotno ekološko, torej ne drži in je zavajajoča. Rezultati analize so bili na spletu objavljeni 24. julija 2014, vendar vse kaže, da podjetje Matex sporno sredstvo še vedno oglašuje in tudi prodaja. ■

Franc Šivic

Vir: www.virsvb.com/2014/07/

APITERAPIJA

Dr. Filip Terč – oče apiterapije moderne dobe

Elko Borko*

Sekcija za apiterapijo dr. Filipa Terča pri ČZD Maribor je konec marca 2015 v Mariboru pripravila Mednarodni simpozij o apiterapiji. Ob robu simpozija je bila na pobreškem pokopališču tudi komemoracija s polaganjem venca na grob dr. Filipa Terča. Ob tej priložnosti je prof. Elko Borko, dr. med., predsednik Strokovnega sveta Združenja za integrativno medicino Slovenije (ZIMS) ter predsednik Medikohistorične sekcije Slovenskega zdravniškega društva (MHS SZD) zbrane nagovoril z naslednjimi besedami:

»Znova sta pred nami 30. marec, to je že deseto praznovanje po letu 2006, ko je bil ta dan določen za svetovni dan apiterapije, in praznik, saj bomo jutri že tretjič zapored v Terčevem mestu imeli priložnost, da bomo v okviru tretjega simpozija, ki ga je pripravila Sekcija za apiterapijo pri ČZD Maribor, govorili o ustvarjalnem delu dr. Filipa Terča in o apimedici- ni, ki je po njegovi zaslugi postala znanstvena veda, za zdaj sicer še kot komplementarna ali dopolnilna, vendar lahko v okviru integrativne medicine, ki je del uradne šolske konvencionalne medicine, postane na določenih področjih in po dodatnih laboratorijskih in kliničnih raziskavah tudi del uradne konvencionalne medicine.

Terčevo odlično klinično delo in njegova raziskovalna sposobnost sta bili tako pomembni vrline, da nihče ne more zanikati pionirske vloge našega someščana pri razvoju apimedicine ter tudi uradne imunologije in alergologije. Iz njegovega življenja vemo, da sta ga krasili izjemna delavnost in sposobnost opazovanja vsega, kar se dogaja okoli njega.

Ko je leta 1875 prispel v Maribor, je bil mlad zdravnik, ki se ni razlikoval od drugih Mariborčanov ali takratnih maloštevilnih zdravnikov. Kot vemo, se

je ob svojem zdravniškem delu ljubiteljsko ukvarjal s čebelarstvom, ki ga je pritegnilo zlasti zaradi čudovite organiziranosti in reda v čebeljem svetu ter navdušilo zaradi njihove izjemne delavnosti. To njegovo življenje s čebelami je bilo brez dvoma intenzivno, saj si drugače ne moremo predstavljati, da je že čez manj kot tri leta postal predsednik ČD v Mariboru in da so mu hvaležni čebelarji že kmalu podelili naziv »oče čebelarstva«.

Kot zdravnik je opazil, da čebele s svojim pikom pogosto izboljšajo revmatične težave, ki jih imajo posamezniki. Vendar to še ni bil začetek apimedicine oz. apiterapije. Za to je bilo potrebno še dolgoletno raziskovalno delo in zapisovanje telesnih sprememb pri zdravih in bolnih ljudeh. V prvih objavah je zapisal, da je svoje ugotovitve strnil po sedmih letih, med katerimi je analiziral 173 oseb, ki so dobile skupaj 39.000 čebelnih pikov. Do leta 1912 je v svojo raziskavo vključil že 660 bolnikov in šele za takrat lahko rečemo, da je šlo za zasnovo apiterapije in da je Terč, kljub temu izjemnemu raziskovalnemu delu, le začetnik-pionir apimedicine in predhodnik moderne imunologije in alergologije.

Za zdaj je apimedicina, žal, še vedno samo ena od številnih komplementarnih oblik medicine, zato ni mogoče, da bi se kateri koli revmatični bolnik najprej začel zdraviti s čebeljim strupom. Zato torej vsak, ki se ukvarja s čebelarstvom in skuša čebelje pridelke uporabiti za zdravljenje, še ni apiterapevt, temveč je še vedno zdravilec, zato mora upoštevati vsa določila zakona o zdravilstvu in drugih pravnih predpisov. Združenje za integrativno medicino meni, da je treba uradno medicino enakopravno združiti z drugimi dopolnilnimi metodami. V našem primeru zdravljenja s čebeljimi proizvodi je treba v enakem ali še

* prof., dr. med.

večjem obsegu, kot je to opravil dr. Terč, ugotoviti uporabnost, učinkovitost in poglavitne indikacije za posamezne čebelje pridelke. Prav tako je treba ugotoviti tudi morebitne škodljive posledice tovrstnega zdravljenja pri posameznih bolezenskih stanjih, saj je znano, da čebelji piki lahko povzročijo nevarne alergične reakcije. Poleg tega je nujno skrbno in pravilno ravnanje s čebeljimi pridelki, kajti le tako bo ohranjena njihova zdravilnost. Tak pristop bo apimedicino zblížil z uradno medicino. Moramo vedeti, da je imel tako sodelovanje in tako obliko uporabe čebeljih pridelkov v mislih tudi Terč sam, saj je v opisu svojega dela zapisal, da je apitoksin uporabljal le pri tistih bolnikih, pri katerih so bila pred tem zdravila uradne medicine neuspešna in neučinkovita.

Terč se je v Mariboru uveljavil kot uspešen zdravnik splošne prakse in kot izkušen čebelar. Že v začetku leta 1878 je postal predsednik mariborske podružnice Štajerskega ČD v Mariboru, to pa dokazuje dve poročili, objavljeni v časopisu »Slovenski gospodar«. Terčevo uspešno delovanje v društvu dokazuje tudi objava v takratnem časopisu »Marburger Zeitung«. Ta je 1. aprila 1894 poročal o letnem občnem zboru, na katerem so »očetu čebelarstva« Terču podelili posebno zahvalo, ker si je kot stalni učitelj čebelarstva na mariborski sadjarski in vinaradniški šoli prizadeval za pospeševanje te panoge. Zaradi tega so ga tudi znova izvolili v vodstvo čebelarskega društva.

V obdobju ravnateljavanja slovenskega pedagoga Henrika Schreinerja (1850–1920) je Terč na državnem moškem učiteljskem od leta 1890 kot zdravnik uradne medicine poučeval šolsko higieno in somatologijo (tj. vedo o človeškem telesu) ter kot čebelarski strokovnjak pomagal prof. Janezu Koprivniku (1849–1912) pri praktičnem pouku čebelarstva. Hkrati je bodoče slovenske učitelje navduševal za to, da na podeželju gojijo čebelarstvo in svoje učence usposablja za to koristno obliko gospodarstva. Šolskemu preizkusnemu vrtu je podaril čebelnjak in čebelarsko orodje. Z vključitvijo Terča v učiteljski zbor mariborskega moškega učiteljskega se je povečal ugled slovenskih učiteljev v tem zavodu.

Terč se je zavedal svoje slovanske pripadnosti, zato se je dejavno vključil v slovensko družbeno življenje v mestu, zaradi česar so ga že takrat uvrščali med slovenske zdravnike. To dokazuje Slovenski koledar za leto 1914, v katerem je med tremi slovenskimi zdravniki – dr. Viktorja Kaca, mariborskega zobozdravnika, in dr. Ivana Turšiča – imenovan tudi Terč.

Kmalu po preselitvi v Maribor je postal član mariborske slovanske čitalnice in kot planinec tudi član sekcije nemškega in avstrijskega planinskega društva v Mariboru. Tedaj namreč ni imel druge izbire,

Foto: Karl Vegrinčič

ker v Mariboru še ni bilo podružnice Slovenskega planinskega društva. To je bilo ustanovljeno šele leta 1901 v Rušah. Njegovo delovanje v planinskem društvu dokazuje dve predavanji leta 1893 (Spaziergang durch die Tauern) in predavanje leta 1896 (Touren in den Santhalern und Besteigung des Triglaw). Prav tako najdemo njegovo ime v knjižici, v kateri so opisani spomini na 25 let delovanja (od leta 1876–1901) mariborske sekcije nemškega in avstrijskega alpinističnega društva v Mariboru. V vseh teh poročilih je njegov priimek Terč zapisan v slovenski obliki s č.

Poleg tega pa lahko iz njegovega življenja ugotovimo, da je treba pri opravljanju javnih funkcij ali delu v službi ohraniti poštenost in dobronamernost, saj je v svojem poklicnem življenju skrbel, da je imel tako doma kot pri opravljanju različnih nalog urejene in čiste račune. Menil je, da je delo za svoje mesto, someščane in seveda bolnike častno in da pri tem ne sme biti napak.

Primer je Mariborska hranilnica, saj je celotno obdobje Terčevega odborništva in tudi pozneje poslovala pozitivno in ni zašla v denarne težave, kot se zdaj dogaja z našo mestno banko, ki je bila včasih naš ponos. Prav tako je v nadzornem odboru skrbel za pregledno uporabo sredstev, tako da so naši predniki zgradili Narodni dom, ne da bi prekoračili načrtovane stroške in ne da bi se zadolžili.

Seveda bo Terč za vedno ostal zapisan v spominu Mariborčanov, Slovencev in tujih strokovnjakov predvsem kot začetnik apimedicine, ki je po drugi svetovni vojni sicer utonila v začasno pozabo in tam ostala vse do leta 1974, ko je bil v Madridu prvi mednarodni simpozij o apiterapiji, sledila pa sta Bratislava in končno Portorož, kjer je bil leta 1978 3. mednarodni simpozij. Na njem je bilo po zaslugi dr. Emane Pertla, takratnega predsednika MHS SZD, in njegovega poročila o življenju in delu dr. Filipa Terča znova odkrito, da je oče apiterapije v Evropi prav naš someščan. Prav tako so po zaslugi našega zdravnika prof. Mihe Likarja in njegovih

sodelavcev od takrat znana prva poročila o zdravilni učinkovitosti snovi v medu, ki so bila preverjena po načelih uradne medicine.

Poleg delavnosti, strokovnosti in znanstvene razdovednosti, ki sta značilni za Terča, se lahko iz življenja in dela tega izjemnega moža naučimo vztrajnosti in pripravljenosti, da kljub neugodnim okoliščinam, kakršne so bile odklonilno in zasmehovalno stališče tedanje uradne medicine, nadaljujemo svoje delo. V življenju je bil priča številnim žalostnim dogodkom, ki bi marsikoga potrli in ga obsodili na pasivnost. Terč nam je lahko vzor za to, da ne smeš obupati, temveč

moraš nadaljevati svoje delo, če verjameš v pravilnost svojih dognanj. Kot vemo iz njegovih zapisov, je bil prepričan, da temne misli vplivajo na to, da vidimo nebo temno in življenje obupno, pri svetlih, optimističnih pogledih pa je življenje lažje ter polno drobnih radosti in uspešnih rešitev, tako materialnih težav kot tudi zdravstvenih problemov.

Vsi Slovenci, zlasti mi, občani Maribora, smo lahko ponosni, da je tako izjemen človek živel in deloval v našem mestu ter da je njegovo delo v našem okolju postavilo naše mesto na svetovni zemljevid pomembnih mest. Slava njegovemu spominu!« ■

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Franko Dolgan*, franko.dolgan@czs.si

Priprava čebeljih družin na pašo

Za letošnji marec so bila značilna velika nihanja temperature ter – vsaj v našem delu Slovenije (Narin pri Pivki) – močna burja. Ta članek pišem prav med divjanjem burje, ki je ta konec tedna odnesla obrobe moje stanovanjske hiše. Spominjam se, da je prav takšna burja pred 12 leti odkrila skladovnico mojih desetih gospodarskih panjev. Takrat je na žici obvisela lesena letev, ki je vso noč vztrajno udarjala ob skrajni levi panj. Tiste noči ni preživela niti ena čebelja družina.

Med letošnjo zimo je bilo veliko obdobje lepega vremena, ki so čebele prisilila v izletavanje iz panjev, marsikateri matici pa skrajšala počitek pred zaleganjem novega rodu čebel. Med pogovori s čebelarji sem začutil njihov strah zaradi morebitnega pomanjkanja hrane v čebeljih družinah. Zato sem tople dneve v začetku marca izbral za hitri pregled zaloge hrane v panjih. Hrane jim sicer še ni primanjkovalo, ker pa je matica že pospešeno zalegala, sem jih v drugi polovici marca zaradi povečane porabe hrane dražilno krmil. Ker je v domačem kraju bogata akacijeva paša, čebeljih družin v normalnem letu v tem obdobju po navadi ne krmim, saj se čebele do paše lepo razvijejo tudi brez tega ukrepa.

Marca po navadi končam še zadnje priprave na čebelarstvo sezono: zažičim še zadnje satnike ter očistim in razkužim panje. Žice ne napenjam, saj to storim z napenjalcem, preden vtrem satnice neposredno pred vstavitvijo družinam v graditev. To na

Izdelava rezervnih družin

redim aprila, ki je mesec razvoja družin in pridobivanja prvih novih satov. Družine prezimujem v obeh etažah (družina je nastanjena v plodišču) z matično rešetko. Tako se matica ne more preseliti v medišče. V njem pa pustim sate, ker menim, da znajo čebele same najbolje varovati svoje »skladiščne prostore za hrano«. Za vratci panja je vse do medenja akacije nameščena 4 cm debela penasta guma. Za graditev satov ni pomemben datum, temveč predvsem paša. Ko začnejo družine v panju izdelovati prizidke, jim ob gnezdo dodam satnico. Nekje v drugi polovici aprila zacvetita češnja in regrat. Če se ob cvetenju teh dveh rastlin pojavi obilnejša paša,

* Svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

družinam vstavim po več satnic. Tistim družinam, ki so že dovolj močne (to je takrat, ko se čebele umikajo v medišče), sate s starejšo pokrito zalego premestim v sredino medišča. Gnezdo v plodišču strnem in ga po potrebi premestim na sredino plodišča. Na vsako stran gnezda vstavim po eno satnico. Če je družina zelo močna, vstavim v medišče še tretjo satnico. Po navadi so takrat dovolj močni le 9-satni AŽ-panji. V drugi polovici aprila začnem plodišča pregledovati vsak teden.

Konec maja, ko pri nas začne cveteti akacija, so družine že na vrhuncu razvoja. To obdobje izrabim za izdelavo rezervnih družin. Iz družin, v katerih se pojavi rojilno razpoloženje, odvezam matičnike in zalego s čebelami. Močnim družinam, ki še niso v rojilnem razpoloženju, odvezam nekaj zalege s čebelami. Ker so družine številčne, je to pravi čas za narejanje novih družin, ne da bi s tem oslabil gospodarske družine. Čebele, ki bi se izlegle med

akacijavo pašo, je seveda še ne bi mogle izrabiti. Pašo izrabim tudi za izdelavo novih satov, matici pa povečam prostor za zaleganje. S tem se izognem tudi preveliki vojski lačnih ust v brezpašnem obdobju. Če pa na Javornikih zamedim gozd, so čebelje družine znova dovolj številčne. Kljub temu kaki družini na stojšču na vrtu pred hišo pustim, da izroji. Ko roj ogrebem, ga očistim varoj ter za eno ali dve noči postavim v temno klet. Roja nikoli ne naselim na izdelane sate, ampak le na satnice.

Tako sem čebelaril vse do letos. To leto je moje čebelarstvo v postopku preusmerjanja v ekološko čebelarstvo, zato moram korenito spremeniti tehnologijo. Ker pa sem tudi lastnik ekološke kmetije z govedom, travniškimi sadovnjaki in gozdovi, me vse to sili v način, ki mi bo omogočil »v čim krajšem času narediti čim več ter od tega tudi čim več imeti«. V kmetijstvu mi je to uspelo, zdaj je na vrsti še čebelarstvo. ■

Franko Dolgan – predstavitev svetovalca JSSČ, specialista za tehnologijo čebelarjenja

Po poklicu sem diplomirani inženir lesarstva. Sedem let sem bil kot tehnolog tehnološke priprave dela zaposlen v lesni industriji Javor Pivka in kot raziskovalec v razvojnem centru Intech-les. Sem tudi lastnik ekološke kmetije z govedom, travniškimi sadovnjaki ter gozdovi. Čebelariti sem začel leta 1995 kot srednješolec, zdaj pa na vrtu svoje kmetije v Narinu pri Pivki čebelarim z dvajsetimi čebeljimi družinami. Čebelarim v 9-, 10- in 12-satnih AŽ-panjih. Moje čebele imajo nektarno pašo za zdaj doma (sadno drevje, akacija, lipa in kostanj), ko zamedijo gozdovi na Javornikih, pa jih prepelem tudi tja.

Zaradi službe in dela na kmetiji sem število čebeljih družin prilagodil času, ki jim ga lahko namenim. Ko sem po očetovi smrti leta 2004 prevzel kmetijo, sem nameraval tudi živeti od nje. Tri leta sem to tudi poskušal. Takrat sem začel širiti svoje čebelarstvo, tako da sem leta 2006 imel že 48 čebeljih družin. Ker sem januarja 2007 dobil zaposlitev v podjetju Javor v Pivki (s tem se začela moja poklicna kariera), sem presežek čebel prodal. Nekako sem vsa leta skušal ohranjati vsaj deset gospodarskih in deset rezervnih družin. Ker nimam dovolj časa, da bi čebelaril z večjim številom družin, sem se odločil za višjo kakovost čebeljih pridelkov

ter se prijavil v postopek certificiranja za ekološko čebelarstvo. Letos sem v postopku preusmerjanja v ekološko čebelarstvo.

Član ČD Pivka sem od leta 1996. Deset let sem bil tajnik, lani pa sem prevzel položaj zakonitega zastopnika društva. Pridobil sem si tudi nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK) čebelar.

Moje delo na ČZS obsega pripravo in objavo strokovnih prispevkov, reševanje strokovnih vprašanj v čebelarstvu, zaznavanje težav pri čebelarjih in seznanjanje raziskovalnih ustanov z njimi, sodelovanje pri raziskovalnih projektih in v procesu usposabljanja čebelarjev, sodelovanje z različnimi ministrstvi in pripravljanje razpisov za čebelarje, sodelovanje pri načrtovanju razvojnih programov v čebelarstvu, analiziranje stanje in možnosti razvoja v panogi ter na svojem strokovnem področju, sodelovanje z raziskovalnimi ustanovami pri iskanju optimalnih rešitev na področju tehnologije čebelarjenja in pri načrtovanju razvojnih programov v čebelarstvu, svetovanje glede tehnoloških vprašanj v čebelarstvu ter prenašanje znanstvenih izsledkov v prakso s pripravo in izvedbo izobraževanj (seminarji, predavanja, tečaji).

Upam, da bom s svojim znanjem in delom pripomogel k razvoju slovenskega čebelarstva, prav tako pa tudi, da vam bom s svojim svetovanjem pomagal dosegati zastavljene cilje.

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
 telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
 izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p. ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
 telefon: 01 723 80 27, GSM: 031 352 797,
 e-pošta: jm-kunstelj@amis.net, spleť: www.mj-kunstelj.com
 izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

Oskrba čebeljih družin v rojilnem razpoloženju

Jernej Kočivnik, jernej.kocivnik@gmail.com

Rojenje je povsem naraven pojav razmnoževanja in nagona po samoohranitvi čebelje družine. Sodobno čebelarjenje nas na neki način prisiljuje k preprečevanju rojenja, saj le na ta način dosežemo maksimalno pridelavo medu, ki nam omogoča donosno in smotno čebelarjenje, čeprav velikokrat tudi na nasilen način. Vsak čebelar je razvil svoje načine in spretnosti za preprečevanje rojenja.

Sam čebelarim s 45 gospodarskimi družinami v 11-satnih AŽ-panjih, ki jih za zdaj še ne prevažam. Poleg učinkovitega zatiranja varoj je eno izmed mojih najpomembnejših opravil maja in junija prav preprečevanje rojenja. Zaradi pomanjkanja časa se tega opravlja lotim skrbno in s preventivnimi ukrepi. Čebelarim na levem bregu reke Drave, na nadmorski višini približno 600 metrov. Za to območje je značilen poznejši razvoj čebeljih družin v primerjavi z osrednjim delom Slovenije. Ker je najpomembnejša paša na smreki, je moja naloga, da so čebelje družine v začetku junija, ko s cvetenjem črnega bezga začne izločati malo smrekov kapar, močne, tako da so ob ugodnih vremenskih razmerah zmožne dobro napolniti medišča. V nadaljevanju bom opisal, na kakšen način med letom preprečujem rojenje.

Resno delo začnem prve dni aprila, ko družine pregledam in jih **izenačujem**, tako da slabšim dodam sat ali dva pokrite zalege ali celotno rezervno družino. Močnim družinam z odvzemom sata pokrite zalege preprečim prezgoden razvoj. Tako izenačene družine imajo možnost, da se do konca maja razvijejo v močne družine. Potem jih pregledujem enkrat na teden, vendar to storim hitro, z najmanjšo možno mero vznemirjanja čebel in poseganja v gnezdo.

V tem obdobju jim ob pregledu v plodišče, neposredno ob že pokrito zalego, vstavim **trotoviski sat**. Čebele ga takoj zgradijo, in ko je ta zaležen in zalega pokrita, ga vse leto izrezujem. Po eni strani s tem pridobim kakovosten vosek, po drugi pa se znebim velikega števila varoj.

Ob cvetenju divje češnje vstavim družinam v izdelavo prve satnice, hkrati pa nastavim medišča. V tem obdobju samo **povečujem prostor** za neovirano zaleganje (širjenje gnezda). Satnice v medišču sprva razporedim tako, da med dva že izdelana sata vstavim po eno prazno satnico, pozneje ob prevešanju pa jih pomaknem v plodišče. Vsako leto zame-

njam vsaj tretjino satov, saj je mlado satje pogoj za kakovosten med. Ko je v panju zaleženih 8–9 satov, se zahtevno delo šele začne.

Gre za potencialno najbolj sporen postopek čebelarjenja v Sloveniji, t. i. **prevešanje satov** iz plodišča v medišče. Sam ga izvajam tako, da prevešene sate stalno nadzorujem. Tako prevešam samo sate s pokrito zalego in z zelo majhnimi vencimi zimske hrane, ki jih skrbno označim in jih pozneje uporabim za oblikovanje narejencev ali za rezervo. Hkrati prevesim večje število satov, najmanj po tri, v močni družini tudi po štiri (prevešanje enega ali dveh satov na teden gotovo ni smotno). Upoštevam pravilo 40 dni, tako da se zalega v medišču izleže približno do 10. junija. Če pričakujem obilnejšo pašo, v plodišču z vsake strani razmaknem krajna sata pokrite zalege, med njiju pa vstavim novo satnico, ki so jo čebele začele graditi že v medišču. Vstavljanju satnic v sredino gnezda se izogibam, da ne ustvarim pregrade. Stranskih satov s cvetnim prahom in hrano v plodišču nikoli ne prevešam v medišče. Postopek prevešanja po potrebi ponovim, seveda če to omogočajo vremenske in pašne razmere. Matica ima tako v plodišču na voljo štiri nove lepo izdelane sate, ki jih v dveh tednih pridno zaleže.

Pogosto pa se v brezpašnem obdobju predmedenjem smreke pojavijo prvi znaki rojilnega razpoloženja, med katerimi je najočitnejši izdelava nastavkov matičnikov. Zdaj je pravi čas za **oblikovanje narejencev** in za preučitev panjskega lista. Na podlagi tega vsako čebeljo družino posebej ocenim po merilih za mirnost, rojivost, obarvanost čebeljih zadkov in za medonosnost ter si izberem dve ali tri najboljše. Te potem stisnem s pregrado, tako da oblikujejo lepe rojeve matičnike, ki jih uporabim pri oblikovanju narejencev, ki jih narejam z enim ali dvema satoma zalege. Družinam po potrebi odvezam zalego, in to predvsem tistim, ki kažejo znake rojilnega razpoloženja. Pri oblikovanju narejencev uporabljam le matičnike iz najboljših družin, nikakor pa jim ne dovolim, da si vzredijo zasilno matico, saj je ta po kakovosti slabša.

Veliko pozornosti namenjam **starosti matic**. Mlada matica je v normalnih razmerah manj nagnjena k rojenju. Matice, s katerimi nisem zadovoljen ali ki so že stare (tri leta ali več), zamenjam z novimi, ki jih vzredim sam.

Velikokrat pa vsi ti ukrepi niso dovolj in družina neposredno pred pašo preide v rojilno razpoloženje, zaradi česar je zmanjšan tudi donos medu. Če v propoliziranem matičniku opazimo žerko ali celo že mleček, potem z navedenimi ukrepi ne dosežemo veliko. Temu pravim, da družina »sedi na roj«. Nisem privrženec tehnik odstranjevanja matičnikov ali obračanja satov (s tem povzročimo prevelik stres in preveliko porabo energije), saj rojenja ne moremo preprečiti niti ob dobri paši, sebi in čebelam pa povzročimo več škode kot koristi. V takšnem panju poiščem in **odstranim matico**. Skupaj z enim ali dvema satoma pokrite zalege, enim polnim satom medu in enim satom vode jo preselim v rezervni 7-satni panj. Čez nekaj dni, običajno čez štiri ali pet, družino, ki sem ji odvzel matico, prvič temeljito pregledam in odstranim vse matičnike, nato pa ji dodam mlado opraseno matico. Nimam navade, da bi ji pustil enega ali dva matičnika, saj so me izkušnje naučile, da gre pri tem načinu skoraj vedno kaj narobe (izroji, gluhi matičnik, trotovec, čebele same pregrizejo matičnik). S tem načinom izgubim največ deset dni zaleganja, to pa čebelje družine občutno ne oslabi.

Če so bile razmere dobre, je družina prvič napolnila medišče. Tega iztočim, ko je med dobro zrel.

Med prvim in drugim točenjem še enkrat pregledam plodišče, vendar ga po 20. juniju načelno ne razdiram več, saj je največja nevarnost rojenja mimo. Čebelam pustim, da si ustvarijo zimske zaloge medu in cvetnega prahu. Če je to potrebno, seveda točim še enkrat.

Naj še enkrat ponovim protirojilne ukrepe, ki jih uporabljam: izenačevanje moči čebeljih družin aprila, izrezovanje trotovine, povečevanje prostora za zaleganje oz. širjenje gnezda z dodajanjem novih satnic, nadzor nad starostjo matic, oblikovanje narejencev in odstranitev matic.

Čeprav je naša sivka nagnjena k rojenju, se je s primerno oskrbo ter pravilnimi in pravočasnimi ukrepi mogoče izogniti večini rojev. Rojenje skušam preprečiti na nenasilen, do čebel prijazen način. Odločilen je optimalni čas izbire posameznih ukrepov, zato jih izbiram po skrbnem premisleku in na podlagi svojega znanja o razvoju in razmnoževanju čebelje družine. Vsekakor pa ne poteka vedno vse gladko brez zapletov. Tako se vsako leto nekajkrat razveselim ogrebanja rojev z bližnjih jablan in opazovanja moči naravnega roja pri izdelavi satnic. Če le ni že pozno, kajti: *»Roj, ki julija iz panja zleti, je kakor baba, ki se na starost moži.«* ■

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM.: 031 351 964
e-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

MATIČNA REŠETKA

PLASTIČNA TESTNA MREŽA

PLASTIČNO OBEŠALO

**IZOLACIJSKE KASETE
AŽ, LR, LR 2/3**

SATNIKI LR, LR 2/3

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME

ČEBELARSTVO - TRGOVINA

ČEBELJE POGAČE

SATNICE

SATNIKI

KOZICE ZA SATNIKE

OJAČANA RAZSTOJŠČA

SMUKALNA MREŽICA

SMUKALEC ZA CVETNI PRAH

VSE ZA OBNOVO PANJEV

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15
ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
 Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Marko Hrastelj – Ženje, marko.hrastelj@gmail.com

Vrhunec razvoja čebelje družine

Po Lundrovi krivulji razvoja družine kranjske sivke maja dosežejo vrhunec številčnosti. Ta vrhunec se lahko izrazi z nabiralno sposobnostjo in polnim mediščem ali z veličastnim rojem. Čeprav je vreme maja navadno toplejše in bolj predvidljivo, se še vedno lahko pojavi kak vdor polarnega zraka, ki ga poznamo kot »ledene može«. Ti se lahko pojavijo tudi zunaj koledarskih ledenih mož in »deževne Zofke«. Seveda tak pojav občutno pokvari začetek pašnega obdobja.

Izraba akacijevе paše

Maja je večina vzhodnega dela države in Primorske v pričakovanju paše na robiniji oz. na »akaciji«. Ta se odvisno od vremenskih razmer in lokacije pojavi približno od prvega do dvajsetega maja. Zadnja leta se je začetek cvetenja te izjemno medovite rastline v celinskem delu Slovenije pomaknil proti 5. maju, vendar prve ocene razvoja rastlin kažejo, da bo letošnji razvoj še nekoliko poznejši. V tem obdobju je deset dni razvoja čebelje družine zelo veliko. Zaradi letošnjega pomanjkanja oljne ogrščice na njivah, ker so tla preveč razmočena, bo akacijeva paša za marsikaterega čebelarja, ki ne prevaža čebel, ena izmed redkih priložnosti za obilno bero. Po starejši literaturi je eden izmed zadnjih kazalcev začetka akacijevе paše cvetenje jablane, ki naj bi zacvetela približno tri

tedne pred cvetenjem akacije. Zadnja leta je to obdobje nekoliko krajše.

Vsi dozodajšnji spodbujevalni ukrepi so bili namenjeni okrepitvi čebeljih družin do akacijevе paše. Ob tem pa se je treba zavedati, da akacijevо pašo izrabljamo tudi za to, da po njenem koncu v panju ni preveč nepokrite zalege, saj bi ta porabila preveč medu. Zato maticam omejimo gnezdo z matično rešetko in s satnicami, ki jih dajemo čebelam v graditev. Pri tem moramo biti pazljivi, da dodajanju satnic ne sledi občutna ohladitev, med katero čebele ne gradijo, poleg tega pa jih tudi grizejo. Satnice dodajamo ob rob gnezda, kamor sodi tudi gradilni sat. Z ustrezno pripravo materialov je gradilni sat lahko tudi na zadnjem okencu AŽ-panja (ko odpiramo panj, pazimo na mečkanje čebel). Pri urejanju gnezda presežke zalege uporabljamo za oblikovanje narejencev. Vanje sodijo tudi sati z ostanki zimske krme. Če prevešamo, prevešamo samo sate s spomladanskim medom; če svojo lokacijo dobro poznamo in vemo, da je na njej obilna cvetlična paša, lahko zdaj v medišče premestimo na novo zgrajen sat z medom. Tega bomo morali pred akacijevо pašo odstraniti iz panja oz. iztočiti, saj se mora barva akacijevеga medu čim bolj približati prozorni. Dodatek cvetličnega medu v akacijevem namreč poleg rumenkastega odtenka pospešuje tudi kristalizacijo, ki seveda ni sortna značilnost tega nežnega medu. Ustreznejše odtenke dosežemo s kombinacijo deviškega satja in satnic v medišču.

Po navadi čebelje družine pregledujemo na vsakih 7–9 dni, med akacijevо pašo pa načelno ne posegamo v panj. Če so posegi potrebni, jih načrtujemo za drugi ali tretji dan paše, saj jo bomo tako po popravkih še vedno lahko dobro izrabili. Akacijeva paša traja – odvisno od lokacije in vremena – približno 12 dni; podaljšamo jo s premiki na območja, na katerih je medenje te rastline poznejše. V drugem delu paše potrebujemo približno pet dni lepega vremena za napolnitev medišč. Ob toplih nočeh je medenje občutno boljše. Za podroben opis te paše tu, žal, ni prostora, je pa na pravih lokacijah to paša z veliko začetnico.

Kaj počnemo med majskimi pregledi?

Vedno preverimo stanje v gradilnem satu, kjer trovotino puščamo le najustreznejšim družinam, preostalo pa v okviru apitehničnih ukrepov izrezujemo, s

Pri maticah s prirezanimi krili roji ne gredo daleč od panja

čimer preprečujemo rojenje in odstranjujemo varoje. Preverimo tudi graditev satnic in morebitno navzočnost jajčec ali ličink v nastavkih matičnikov. Če jih odkrijemo, nam ne uide podrobni pregled celotne družine, med katerim odstranimo vse matičnike (pošteno povedano, gre za mukotrpno delo, zato ga z graditvijo satja, mladimi maticami ipd. raje preprečujemo že prejšnje leto in aprila). Dokaj dobro se je izkazalo tudi obračanje satja po vzdolžni osi (medeni venec navzdol), saj čebele venec grizejo in prenesejo ob rob gnezda. Hkrati lahko poskrbimo za odstranitev ličink in jajčec v morebiti spregledanih matičnikih. Glede na potrebo po »puščanju krvi« družinam dodajamo v graditev tudi satnice ter odstranjujemo starejše satje s pokrito zalego, s tem pa na ustrezni ravni vzdržujemo tudi rojilno razpoloženje.

Rojenje

Včasih se zgodi, da nam čebele izroji. Knjige in internetni viri so navadno polni opisov oskrbe roja. Tega ogrebemo in ga glede na količino hrane, ki jo ima s seboj, za 1–3 dni postavimo v klet, ga vstavimo v panj s satnicami in poškropimo z raztopino oksalne kisline. Seveda ne pozabimo še na obilno krmiljenje, da bo satje hitro in lepo zgrajeno. Pri ogrebanju pazimo na osebno varnost – pobegli roj ni vreden čebelarjevega zdravja ali življenja. Če se zaradi takšnega roja vznemirjamo, prihodnje leto raje pravočasno poskrbimo za potrebne ukrepe, saj so pobegli roji poleg izgubljenega vložka tudi potencialni vir jesenske reinvazije varoj. Ko vstavljamo roj v panj, skušamo to narediti tako, da ga vanj usmerimo skozi žrelo (npr. vzamemo nekaj čebel, ki se prašijo, ali poiščemo matico in jih damo v panj). Slike vstavljanja rojev v panj v strokovnih čebelarških knjigah niso zgolj za okras! Roji tudi niso preveč navdušeni nad vstavljanjem v nove panje in panje iz umetnih mas (čeprav družine odlično funkcionirajo tudi v panjih iz stiropora). Če gre za prvi roj, moramo po ustalitvi družine v novem panju načrtovati tudi menjavo matice.

V normalnih razmerah se skoraj v vsaki družini iz vseh zaleženih jajčec do pokrite zalege razvije kvečjemu približno 85 odstotkov jajčec, najmanj 15 odstotkov pa jih čebele odstranijo zaradi neprimerosti (preveliko sorodstvo) ali nezmožnosti vzdrževanja velikosti gnezda (pomanjkanje hrane, temperaturne razmere itd.). V izrojenju pa navadno propade vsaj 40 odstotkov zalege! Če dovolimo še drugi roj, bodo razmere še slabše.

Še več skrbi kot roju bi morali nameniti izrojenju! Njegove življenjske razmere so namreč slabe, občutno pa se poslabšajo, če čebelar dovoli še drugi roj. **Zapomni si, da se poleg očitne-**

ga šoka, ki se v družini pojavi v nekaj dneh, vsak stres v kateri koli družini še enkrat pojavi čez dva ali tri mesece (za majske in junijske roje in izrojenca je to prav v obdobju najintenzivnejše priprave na zimo). Sanacija izrojenca je zapleten proces. Če gre za gospodarsko družino, jo lahko temeljito pregledamo in ji pustimo samo en matičnik. Če ima družina ustrezne lastnosti, ji pustimo njen matičnik, sicer pa ga nadomestimo z ustrezno odbranim materialom. Pozorni smo zlasti na mirnost čebel, saj je večina drugih lastnosti odvisna predvsem od tehnologije čebelarjenja. Ker družina ostane brez precejšnjega števila čebel, ji nekoliko pomagamo tudi z redko sladkorno raztopino, dokler se v panju ne vzpostavi običajna delitev dela. Če je panj že precej prazen, zalego porabimo v drugih družinah in narejencih; v panj vstavimo močnega narejenca in ga okrepimo še s preostalimi čebelami iz panja. Pazimo na neoprašene matice, da ne izroji še kakšna družina.

Pogled z drugega zornega kota: Vlaga v medu iz nakladnih panjev

Večkrat so nas opozorili na problem vlage v medu, pridobljenem iz nakladnih panjev. Ta težava je najpogostejša pri spomladanskem cvetličnem in akacijevem medu, na to pa je v svojem lanskem predavanju v Celju opozoril tudi g. Ulz. Da se to ne dogaja v prevelikem obsegu, moramo biti, kot to opozarja prof. dr. Rihar v knjigi Čebelarjenje v nakladnem panju, pozorni na toplotne razmere v panju. Avtor v njej še posebej izpostavlja problem hladnega plodišča in medišča, ki je posledica uporabe kovinske matične rešetke. Pridobivanje medu z manj vlage v panju zahteva še nekaj drugih prilagoditev: med moramo točiti po brezpašnem obdobju, v pašnem obdobju pa v jutranjih urah, preden začnejo čebele v panju sušiti nektar. Prav tako se moramo izogniti točenju robnih satov, saj je vlaga v medu v njih največja. Seveda pa predvidevamo, da je večina medu pokrita in da meritev z refraktometrom ali preizkus z udarcem po robnem satu da ustrezen rezultat. ■

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 ur
tel.: 05 973 05 36
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.

Veterinarski nasvet za mesec maj nekoliko drugače

Vida Lešnik*, vida.lesnik@vf.uni-lj.si

Aprila smo temeljito pregledali čebelje družine in ugotovili njihovo stanje, maj pa je že mesec, v katerem čebelje družine dosežejo vrhunec svojega razvoja. Upam, da bo letošnji bolj naklonjen čebelam, kot je bil lanski. Lani je bilo v tem času mrzlo in deževno vreme, tako da je bila marsikatera čebelja družina lačna. Upajmo, da se letos to ne bo zgodilo, saj je začetek čebelarke sezone bolj naklonjen našim čebelam.

Po pripovedovanju čebelarjev je čez zimo odmrlo kar nekaj čebeljih družin. Veterinarji nimamo zanesljivih podatkov, saj nas čebelarji niso poklicali, da bi ugotovili vzrok odmrta. Preglede, ki sem jih opravila, lahko preštejem na prste ene roke. Na vprašanje, zakaj nas ne pokličete, sem dobila odgovor, da vas ob obisku zaslišujemo. Res je, da marsikaj vprašamo, vendar skušamo s tem zgolj ugotoviti vzrok bolezni ali propada družine, še posebej zato, da ne bi ponovili iste napake. Čebele nam ne morejo povedati, kaj jih teži, tako kot to storite vi, kadar greste k svojemu zdravniku.

Vzrok propada čebeljih družin je, v večini primerov zazimitev prešibke oz. premalo številčne čebelje družine. Zaradi tega se ni mogla premakniti k zimski zalogi in je na koncu pri polni skledi odmrta. Vzrok tega je v večini primerov prehitro krmiljenje čebeljih družin za zimo (julij, avgust), saj s tem zablokiramo matico, tako da ta ne zalega dovolj in izleže se premajhno število dolgoživih čebel. Poleg tega je letos še nekaj drugih vzrokov odmrta:

- Čebele lani v naravi niso imele na razpolago raznovrstne hrane, to pa je povzročilo zmanjšanje njihove odpornosti (zelo malo cvetnega prahu, nektarja, medicine) in slabšega zaleganja matice.
- Konec avgusta in septembra se je pojavila invazija varoj. Če jih nismo kontrolirali in pravočasno zatirali, se je njihovo število izjemno povečalo, to pa je privedlo do propada družine.
- Zaradi lepih jesenskih izletnih dni se je vse do novembra pojavljalo ropanje. Posledica tega je bil najprej padec matice, in ko čebele izropajo eno družino, takoj napadejo še sosednjo in tako naprej. Če čebelar tega ne opazi pravočasno, lahko panje le še zapre ter odstrani mrtve čebele in

satje, panje pa mehanično očisti in razkuži, da so pripravljeni za novo čebeljo družino.

- Zaradi številnih deževnih dni se lani tudi matice niso dobro opravevale in nekatere družine so se zelo pozno odločile za preleganje ali pa je bila jeseni v panju trotočka. Nekaj matic je padlo zaradi zdravljenja.
- Čebelji družini lahko škodujejo tudi zdravila za zatiranje varoj, saj večkratno apliciranje in poseganje z zdravili v čebeljo družino ni dobro. Zato veterinarji tako poudarjamo, da je treba redno, vsaj enkrat na mesec, kontrolirati odpad varoj. Za ta namen lahko spremljamo naravni odpad, izvedemo test s sladkorjem ali pregledamo trotočino in delavsko zalego. Glede tega smo čebelarji še vedno premalo dosledni. Če opravljamo redne kontrole, nas varoje ne morejo presenetiti. Če pa si ne vzamemo časa ali če ob hitrem življenjskem tempu zmanjka časa za čebele oziroma če le čakamo na pašo in ničesar ne naredimo, potem ne moremo kriviti zdravil, češ da niso učinkovita in da so varoje nanje odporne ter veterinarske službe. Kontrola števila varoj sodi med poglavitna opravila v čebelarstvu, ki jih nikakor ne smemo zanemariti.

Naštela sem samo nekaj dejstev, ki vplivajo na preživetje čebelje družine. Čas je, da tudi čebelarji sami priznamo napake, ki jih naredimo pri svojih čebeljih družinah, in zanje ne iščemo takoj krivcev drugod.

Želim pa vam sporočiti še nekaj svojih misli in morda s tem koga spodbuditi k razmišljanju v tej smeri. V začetku maja namreč mineva natanko 22 let, odkar delam s čebelami in čebelarji. Moram reči, da so bili odnosi med čebelarji in veterinarji takrat, morda pa tudi še pred desetimi leti, nekaj čisto drugega. Delovali smo za isto stvar in vsi smo imeli isti cilj – dobro počutje čebel in kakovostne pridelke. Takrat so čebelarji v večini primerov upoštevali nasvet veterinarja in tudi povezanost med nami je bila drugačna, boljša. Če se spomnim prvih tečajev za začetnike, ki so bili v Mariboru, mislim, da je bilo v prvi generaciji približno dvajset čebelarjev. Na tečaju smo se takrat pogovorili, izvedli predavanje in na koncu še dan praktičnega prikaza v čebelnjaku. Čebelarji so se želeli seznaniti z vsem v zvezi z zdravstvenim varstvom čebel in veterinarsko službo. Zdaj pa veterinarji tri ure predavamo o teoriji in to je vse.

* Mag., dr. vet. med., Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani, Nacionalni veterinarski inštitut, enota Maribor - Ptuj

Čebelarji si ne vzamejo niti toliko časa, da bi izpolnili evalvacijske vprašalnike, s katerimi si predavatelj pomaga pri presoji svojega dela. Na mojem nedavnem predavanju je bilo 69 čebelarjev, od katerih jih je vprašalnike vrnilo le 41. Zato se mi zastavlja vprašanje, ali je bilo predavanje res tako zanič, ali ljudje menijo, da že vse znajo, ali pa se udeležijo izobraževanja le zato, da pač dobijo potrdilo o udeležbi, ki ga potrebujejo za pridobitev tehnične pomoči.

Kot sem že napisala, je bilo pred leti drugače. S čebelarji smo se dobivali v debatnem klubu in si izmenjavali izkušnje. Takrat sem vsrkavala praktično znanje o čebeljih družinah in za to, kar znam, se moram zahvaliti prav tem čebelarjem, ki so vse svoje znanje delili z mano. Sama sem jim posredovala znanje o boleznih čebel, njihovem preprečevanju in zatiranju. In drug drugega smo spoštovali.

K temu pisanju me je privedlo dogajanje v zadnjih letih, saj se v meni vse bolj krepi občutek, da čebelarji v meni vidijo svojega nasprotnika. Veterinarji delamo vse za to, da v Sloveniji ne bi bilo več kot 5 odstotkov izgub čebeljih družin in da pridelamo neoporečen med za prehrano ljudi. Ali je to v nasprotju z željami in pričakovanji čebelarjev? Še vedno trdim, da čebelarju raje izdam zdravilo na podlagi kumafosa, kot da bi ga prej ali slej dobil od drugod, morda celo skupaj s substancami, ki v Sloveniji sploh niso dovoljene. Dobro se spominim razprave na sestanku upravnega odbora ČZD Maribor, mislim da je bilo leta 2000 ali 2001, ko se je kumafos prvič pojavil v medu. Že takrat sem izjavila, da bo vse narobe, ko

bo zdravilo na osnovi kumafosa predlagala veterina, in prav to se dogaja zdaj.

Če čebelar uporablja zdravilo po navodilu proizvajalca in veterinarja, se mu ni treba bati, da bo prekoračil mejo dovoljenega. Bolj bi nas morali skrbeti različni pripravki, ki jih je mogoče dobiti nelegalno. Tudi veterinarji smo slišali navodila, na primer, kako da je treba zmešati parafinsko olje, amitraz in kumafos ter mešanico vstaviti v čebelje družine – pa ne samo enkrat, ampak kar tri- do štirikrat. Da o čudežni »mokci« ne zglobljamo besed. Čebelarji me včasih po tihem kaj vprašajo tudi o različnih garažnih prodajah »zdravil«. In zdaj se sprašujemo, zakaj sta vosek in med onesnažena z razgradnimi produkti amitraza, kumafosa in še s čim drugim (npr. od kod klorfervinfos v čebeljih mrtvicah ob zastrupitvah?). In kriva naj bi bila veterina? Če upoštevamo, da je lani dovoljena zdravila kupilo približno 25 odstotkov čebelarjev, med njimi pa je bil le manjši delež tistih, ki so kupili zdravila na podlagi kumafosa? S čim so zdravili preostali čebelarji?

Seveda nikakor ne smemo posploševati, saj je tudi veliko čebelarjev, s katerimi se zelo dobro razumemo, ki so odprti za nasvete in s katerimi si tudi marsikaj povemo, vendar le takrat, kadar ni zraven nikogar. Na občnih zborih in drugih srečanjih je ozrače povsem drugačno!

Naj na koncu še enkrat spomnim, da je moje pisanje le v razmislek. Čebelam in čebelarjem vsekar želim boljše vremenske razmere, kot so bile lani, in da so njihove čebelje družine ob prebiranju tega članka v polnem razcvetu, tako kot je narava. ■

Informativni letak o malem panjskem hrošču

Nacionalni referenčni laboratorij za bolezni čebel pri Veterinarski fakulteti je pripravil informativni letak o malem panjskem hrošču. Kot je znano, so tega škodljivca septembra 2014 našli na jugu Italije, po najnovejših podatkih iz februarja 2015 pa je za zdaj omejen na severovzhodni del Kalabrije, eno žarišče

pa je tudi na Siciliji. Sproti posodobljene podatke lahko spremljate na spletnih straneh italijanskega referenčnega laboratorija in evropskega referenčnega laboratorija. Letak, namenjen čebelarjem, je objavljen na spletni strani ČZS: www.czs.si/objave_podrobno_czs/5780. ČZS

Predlog za prepoved uporabe kumafosa

Na občnem zboru ČZS, ki je bil 11. aprila 2015, je g. Vlado Pušnik v imenu ZČD Maribor predlagal sprejetje sklepa, da »ČZS predlaga MKGP prepoved uporabe kumafosa v Sloveniji«. Zbrani delegati

so predlagani sklep večinsko podprli, en delegat pa se je vzdržal. Sprejeti sklep je ČZS že poslala Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

VZREJALIŠČE ČEBELJIH MATIC GABER

Pri nas lahko kupljene označene čebelje matice prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti.

Vzrejališče je odobril KIS.

Novačanova ulica 3, 3202 Ljubečna, Tel.: 03/546 14 47, GSM: 031/705 961

Medovite trajnice – v kakšno zemljo jih sadimo?

Jožica Golob - Klančič*, trajnice@trajnice.com

Vrtnarji in čebelarji se praviloma učimo v naravi in od narave. Zato se spomnimo, da medovite rastline, tudi trajnice, v naravi uspevajo na najrazličnejših rastiščih, od kamnitega kraškega sveta do skoraj zamočvirjenih dolinskih travnikov, obdelanih polj in vrtov. Tako kot so si rastline v naravi same izbrale primeren prostor in zemljo, moramo tiste trajnice, ki jih bomo sadili za okras in čebeljo pašo, tudi sami zasačiti tja, kjer je zemlja zanje najprimernejša.

Foto: Mojca Rehar Klančič

Različne sorte materine dušice (Thymus) pokrijejo tla pod seboj, zato jih velikokrat sadimo kot nadomestek za travo. Med cvetenjem resda ne moremo hoditi po njih, saj na njih »mrgoli« čebel, ves preostali čas pa lahko po njih hodimo tako kot po travi.

Tistih rastlin, ki potrebujejo ocedna tla (npr. sivke, bodoglavci, žajblji, izop, kraški šetraj), v katerih voda ne bo zastajala niti po dolgotrajnem deževju, nima smisla saditi v težka glinasta tla. Ker jim ne bomo mogli pomagati z nobenim vzdrževalnim posegom, so že vnaprej obsojene na smrt. In nasprotno, tistih, ki dobro prenašajo tudi občasno zastajanje vode ali celo potrebujejo močvirsko rastišče (npr. poletni veliki zvonček, kalužnica, krvenka), ne smemo saditi v peščeno in sušno zemljo, saj jim ne bo pomagalo še tako pogosto zalivanje.

Velika večina trajnic prav dobro uspeva v normalnih vrtnih tleh. Takšnih, ki smo jih za sajenje pripravili z globokim rahljanjem, gnojenjem z organskimi gnojili, najbolje s preperelim hlevskim gnojem brez

* univ. dipl. inž. hortikulture in krajinske arhitekture

Foto: Mojca Rehar Klančič

Nekateri nageljni niso samo lepi, ampak tudi bogati z nektarjem.

plevelnih semen ali še bolje s kompostom ali kompostu podobnimi brezplevelnimi gnojili. Seveda bomo morali poskrbeti, da v zemlji ne bo korenin trajnih plevelov. Veliko je tudi takih medovitih trajnic, ki dobro prenašajo sušo (npr. hermeline, nageljčki, jesenske astre, homulice, timijani), in takih, ki jim ne škodi nobena moča (npr. vse mete, etažne primole, zlata rozga, veronikaster). Pred saditvijo moramo torej najprej ugotoviti, kakšno zemljo imamo in ali jo lahko pripravimo, šele potem pa izberemo zanje najprimernejše trajnice. Tako pri vzdrževanju ne bo nikakršnih težav. Zlasti je to pomembno v tistih okoljih, v katerih ni možnosti za zalivanje. Veliko je namreč tudi takšnih trajnic, ki jih sploh ni treba zalivati. Pa tudi sicer velja, da trpežnih trajnic ni treba pogosto zalivati, temveč zgolj izjemoma, ob hudih sušah. ■

Foto: Mojca Rehar Klančič

Bogato cvetenje lepih očk (Coreopsis) ob koncu pomladi in na začetku poletja kar traja in traja.

PREDPLAČNIŠKA PONUDBA MOBI

Telekom Slovenije d.d., Ljubljana

Mobi je **odlična izbira za otroke** in vse **tiste uporabnike, ki vstopate v svet mobilnih komunikacij.**

Predplačniška ponudba je **brez vezave** in **brez mesečne naročnine.**

Paket Mobi lahko tudi podarite.

PAKETA MOBI
Z 10 EUR
DOBROIMETJA
NA RAČUNU MOBI

Alcatel
2001X
59⁹⁰ €

S kartico SIM s telefonsko številko

Nokia
Lumia 530
94 €

S kartico SIM s telefonsko številko

www.telekom.si

TelekomSlovenije

Bonus 10 EUR velja za paketa Mobi Nokia Lumia 530 in Alcatel 2001X in je v obliki prednaloženega dobroimetja na računu Mobi. Cene so v EUR z DDV. Slike so simbolične. Količina paketov Mobi je omejena. Telekom Slovenije si pridržuje pravico do sprememb cen in pogojev. Za več informacij o paketih Mobi in ostalih storitvah Mobi obiščite www.telekom.si, Telekomove centre, pooblaščená prodajna mesta ali pokličite 041 700 700 oz. 080 8000.

Kraški čebelar Viktor Saksida

Marca letos smo Barbara Dimc, sežanska čebelarja g. Ivan Atelšek in g. Mirko Furlan ter moja malenkost v Sežani obiskali g. Viktorja Saksido, rojene ga leta 1922 v kraju Sveto pri Komnu. G. Viktorju, ki je marca letos praznoval 93-letnico, smo čestitali za rojstni dan in mu zaželeli vse dobro, predvsem veliko zdravja in lepih trenutkov pri delu s čebelami.

G. Viktor je član ČD Sežana in čebelar od leta 1970. Še zdaj samostojno čebelari v AŽ-panjih, ki jih ima v dveh čebelnjakih. V tistem, ki stoji v bližini domače hiše, ima deset čebeljih družin, v drugem v Šepuljah pa jih ima šest, skupaj torej 16. Spominja se časov, ko je medila ajda, ki zdaj zaradi umetnih gnojil ne medi več. Očitno so ta naredila velikansko gospodarsko škodo prav čebelarjem. Kot je pripovedoval, so čebelarji ob medenju ajde na dvorišče njihove domače hiše pripeljali tudi do 120 čebeljih družin. G. Viktor je za svoje dolgoletno delo v čebelarstvu je prejel številna priznanja.

Sicer pa je bil v svojem aktivnem življenju najprej direktor gostinskega podjetja v Lipici, pozneje pa še direktor doma upokojencev. Poleg čebel sta njegova hobija tudi preučevanje kraškega sveta in zbiranje fosilov. Pred milijoni let je bil zdajšnji Kras morska laguna, v kateri so plavale meter dolge ribe. Fosil ene izmed njih je našel prav g. Saksida, zato se ta celo imenuje po njem. Poleg fosilov je 80 metrov

Foto: Barbara Dimc

pod gladino morja odkril tudi izvir pitne vode, ki danes napaja okoliške kraje.

Pokazal nam je svoj čebelnjak in čebele, ki so bile za tisti čas izjemno močne. Ob tem je povedal, da jih je letos komaj rešil pred lakoto, lani pa je pridelal le pol kilograma medu na panj. Sicer je imel srečo, da je vedel za jesensko medenje bršljanja. Čebele so imele tedaj v panjih polne sate bršljanovega medu, ki je bil »pravi beton« in neprimeren za čebeljo hrano, vendar je pravočasno ukrepal.

Čas nam je izjemno hitro minil in ob slovesu smo g. Viktorju zaželeli trdnega zdravja in veselja s čebelami tudi v tem letu!

Boštjan Noč

Čebelarka Slava Račič – poročena s čebelami

Anton Tomec, Barbara Dimc, domači čebelar Slavko Šiško in moja malenkost smo 25. marca, prav na materinski dan, obiskali najstarejšo članico ČZS gospo Slavo Račič, rojeno 10. 3. 1920, iz Leskovca pri Krškem, kjer je tudi članica tamkajšnjega čebelarskega društva in ji čestitali za njen 95. rojstni dan. Gospa Slava je bila obiska zelo vesela, zato nas

Foto: Barbara Dimc

je zelo lepo sprejela že pred vrati svoje hiše, poleg katere stoji tudi njen čebelnjak. Ob kavi smo kramljali o njenem čebelarstvu.

Njen oče je v kranjcih, ki so stali ob domači hiši, čebelaril že pred 2. svetovno vojno, vendar je bilo njegovo čebelarstvo med vojno povsem uničeno. Leta 1948, ko se je poročila, je njen mož začel čebelariti na kupljeni parceli. Žal je že leta 1951 umrl, po njegovi smrti pa je čebele prevzela ga. Slava in vsa leta čebelarila povsem sama. Čebelarka je več kot 60 let, v tem obdobju pa je čebelarila z največ 90 družinami. O čebelarjenju se je veliko naučila s branjem, zdaj pa ji je žal, da ne more več toliko brati kot nekdaj. Ko je v Ljubljani obiskovala čebelarski tečaj, je spoznala prof. Edija Senegačnika in njegovega brata Jurija. Poznala je tudi dr. Jožeta Riharja in več let prijateljjevala z njim. V Celju je opravila tudi tečaj za čebelarskega preglednika.

Bila je poklicna čebelarka. Kot je povedala, so bile poleg opekarne vsa leta poglaviti vir zaslužka čebele in kmetija. Čebele je z vlakom prevažala

la v Liko in na Hvar na Hrvaškem ter po Sloveniji, pri tem pa so čebelarji veliko pomagali drug drugemu. Skratka, gospa Slava je bila ena izmed prvih poklicnih čebelark, ki se je ukvarjala tudi s prevažanjem čebel. Spominja se, kako je nekoč vlak, na katerem so bile njene čebele, dlje časa stal na peronu, ker so bila žrela med prevozom odprta, pa so čebele začele pikati ljudi na postaji. Večino medu je prodala na domu, saj je s tem zaslužila veliko več, kot če bi ga prodala na veliko. Po njenem mnenju zdajšnje čebelarjenje ni tako, kot je bilo nekdaj, saj moraš dandanes biti »veterinar«, če hočeš imeti čebele. Spominja se tudi, da je bilo na Krškem polju z ajdo

posejanih 200 ha njiv, na katerih so imele čebele obilico paše. Po vojni ni bilo sladkorja niti za kavo, kaj šele za čebele, zazimili pa so jih lahko prav po zaslugi ajdove paše.

V življenju se je naučila, da je treba stvari delati počasi in nič na silo. Prejela je tudi odličje Antona Janše III., II. in I. stopnje, na katero je še posebej ponosna. Zdaj ji pri delu s čebelami pomaga g. Šiško. Po nekaj več kot uri smo se poslovili od slavjenke in si obljubili, da se ob letu znova srečamo! Gospe Slavi želimo obilico zdravja in predvsem užitek pri opazovanju čebel!

Boštjan Noč

90-letniki čebelarkega društva Postojna

ČD Postojna, ki že več kot 60 let uspešno opravlja svoje poslanstvo in v domačem okolju skrbi za razvoj slovenskega čebelarstva, je na svojem rednem občnem zboru za zaslužne oz. častne člane imenovalo tri čebelarje, stare 90 let. Častni člani so postali: starosta društva Jože Simšič iz Studenega, ugleden čebelar, ki čebelarji že od otroških let, saj so bile čebele pri njih doma že pred njegovim rojstvom, Rafael Andrejašič iz Postojne, prav tako ugleden čebelar, ki ob pomoči sina še vedno skrbi za svoje čebele, in Miro Križaj iz Orehka, ki vajeti prepušča mlajšemu čebelarju. Vsi trije so dejavni člani društva, redno obiskujejo občne zборе in se udeležujejo srečanj, ki jih organiziramo. Srečanje z njimi je vedno zelo prisrčno. Kako malo pozornosti je treba, da s simbolnim priznanjem osrečiš ljudi, ki so toliko prispevali za razvoj slovenskega čebelarstva in blaginjo naroda! Društvo jim je zaželelo, da bi bili še

Foto: Livij Knafelc

dolgo med nami, da bi s svojo navzočnostjo bogatili tradicijo čebelarstva, dajali nasvete in prispevali k tovariškim odnosom. Predvsem pa smo jim zaželeli veliko zdravja.

Livij Knafelc

90 let Jerice Pušnik

Čebelarji ČD Lovrenc na Pohorju smo letošnji občni zbor sklenili s praznovanjem 90. rojstnega dne ge. Jerice Pušnik, najstarejše članice društva. Čebelarka Jerica Pušnik se je rodila 25. januarja 1925, v naše društvo pa se je včlanila leta 1960. S čebelarstvom se je začela ukvarjati že prej, ko ji je prijateljica ga. Oder podarila panj čebel. Kljub vsem življenjskim težavam, saj je pri 42-letih postala vdova in ostala sama z dvema odrasčajočima sinovoma, je ostala zvesta čebelam in čebelarjenju. Svoj prosti čas je zapolnila s čebelarstvom in prenašanjem znanja na mlajše rodove. Tako je ljubezen do čebelarjenja prenesla na sina Vlada, zdaj pa v čebelarstvo uvaja snaho Darjo. Kljub visoki starosti se redno udeležuje naših srečanj, predavanj in tudi delovnih akcij. Tako je sodelovala v delovnih akcijah za zgraditev čebelarkega centra v Lukovici, čebelar-

Foto: Arhiv ČD Lovrenc na Pohorju

skega doma v Lovrencu, še lani pa tudi pri urejanju zeliščnega vrta na Pivoli. Ob njenem prazniku smo ji čebelarji s Slakovo pesmijo Čebelar zaželeli vse najlepše, obilo zdravja ter vztrajnosti pri čebelarjenju, saj jo prav to drži pokonci, kot sama rada reče.

ČD Lovrenc na Pohorju

Razvitje prapora ČD Selška dolina

V nedeljo, 14. septembra 2014, smo se člani, podporniki in simpatizerji ČD Selška dolina zbrali na Sv. Mohorju, kjer vsako leto organiziramo piknik, ter slovesno razvili društveni prapor. Razvitje prapora se je ujelo s 105. obletnico začetka organiziranega čebelarstva v Selški dolini. Srečanje se je začelo s sveto mašo, po njej pa je sledil kulturni program z razvitjem prapora. Še pred tem sta zbrane nagovorila predsednik ČD Selška dolina Janez Thaler in župan občine Železniki mag. Anton Luznar. G. Thaler je v svojem govoru poudaril simbolni pomen prapora za društvo ter se zahvalil vsem donatorjem in botru, podjetju Lotrič Meroslovje iz Selc, ki so finančno podprli nakup prapora. V kulturnem programu so sodelovali člani folklorne skupine OŠ Selca ter harmonikarja Matic in Blaž Štalec. Uradni del je z blagoslovom prapora sklenil župnik Jakob

Foto: Tina Thaler

Kralj. Praznovanje se je v veselem razpoloženju in ob pogostitvi nadaljevalo do večernih ur.

Tina Thaler

Medena kulinarika v Grosupljem

V petek, 20. februarja 2015, sta ČD Grosuplje in ČZS pod vodstvom ge. Marije Arh Ivanšek izvedla delavnico medene kulinarike. V šolski kuhinji OŠ Louisa Adamiča je 20 čebelark in čebelarjev pokazalo veliko kuharskih spretnosti ter pripravilo pet vrst glavnih jedi, štiri vrste toplih prilog, eno vrsto solate in pet vrst sladice. Gotovo si ne morete misliti, kako se postrv, piščanec, pljučna pečenka in kranjska klobasa ujema jo z medom! Skuhali smo veliko smetanove pečene polente ter pečenega korenčka z medom in zvezdnatim janežem, še boljša pa je bila solata presne rdeče

pese z medenim prelivom. O sladicah ni dvoma, da je med nepogrešljiv – poizkusite medeni šodo z limono in pomarančo ali jogurtovo strnjenko z medom in sadjem. Kar je dobro, se samo hvali in tudi hitro zmanjka.

Valentina Maver

Foto: Valentina Maver

Vabilo na odkritje spominske plošče Petru Pavlu Glavarju

Regijska čebelarska zveza Petra Pavla Glavarja bo v sodelovanju s Čebelarsko zvezo Slovenije 9. maja 2015 na Lanšprežu pri Mirni, kjer je P. P. Glavar pokopan, odkrila spominsko ploščo temu velikanu slovenskega čebelarstva. Prireditev se bo začela s sveto

mašo, ki bo od 10.00 do 10.45 potekala v kapeli P. P. Glavarja, sledila pa ji bosta kulturni program z odkritjem spominske plošče in manjša pogostitev. Slavnostni govornik bo prof. dr. Peter Dovč.

Tone Koželj, RČZ PP Glavar

Medikoeel

INHALACIJA AEROSOLA IZ PANJA

Ponujamo sete za izvajanje inhalacijske aerosolne apiterapije iz panja, API-AEROSOL I (set z naravnim vlekrom) in API-AEROSOL II (set s prisilnim vlekrom).

KONCENTRATI ZA MEŠANJE V MED

Pri nas dobite tudi kakovostne koncentrate za mešanje v med iz ameriškega slamnika (125 g) in soka rdeče pese (125 g).

Medikoeel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775
info@medikoeel.com, www.medikoeel.com, www.s-mediko.com

38. ApiSlovenija 2015

ČZS, JSSČ in družba Celjski sejem sta v soboto in nedeljo, 14. in 15. marca 2015, pripravila 38. državni čebelarški posvet in mednarodno prodajno razstavo ApiSlovenija 2015. Letošnji čebelarški sejem je zaznamovala selitev prodajne razstave v sejemsko dvorano D. Tako so se lahko vsi čebelarški razstavljalci, katerih število se iz leta v leto povečuje, predstavili v enem prostoru, s tem pa je bila zadovoljna tako velika večina obiskovalcev kot tudi razstavljalcev, saj so bili ti še posebej zadovoljni z obiskom. Iz utripa sejma je bilo mogoče videti, da se slovensko čebelarstvo razvija, da ni zgolj v breme državi in državljanom, ampak da vključuje tudi obsežno gospodarsko dejavnost.

Foto: MB

Na čebelarški ulici Javne svetovalne službe v čebelarstvu je bil utrip zelo živahen.

ke ČZS v minulem letu ter načrte za letos, ovrednotil katastrofalno prejšnjo sezono in prevelik monopol nad zdravili ter spomnil na iztekajoči se mandat in iskanje vodstva za naprej.

Osrednji temi 38. državnega čebelarškega posveta v soboto sta bili »Čim boljša izraba čebeljih paš v Sloveniji« ter »Problematika malega panjskega hrošča«, v nedeljo pa kot običajno »Dobra čebelarška praksa«. V okviru sejma si je bilo mogoče ogledati tudi čebelarško razstavo, ob robu vsega tega dogajanja pa so bili razglašeni še zmagovalci mednarodnega natečaja čebelarške fotografije ČZS za leto 2014.

MB

Foto: MB

Strokovni del je pokazal, da je med našimi čebelarji veliko odličnih predavateljev.

Ob odprtju sejma so slovenske čebelarje pozdravili izvršna direktorica Celjskega sejma Breda Obrez Preskar, predstavnica službe za učinkovito delovanje javnih služb pri MKGP Marta Hrustel Majcen, ki je poudarila pomembnost JSSČ in ukrepov na področju čebelarstva, evropska poslanca Franc Bogovič, ki je izrazil podporo pobudam ČZS za evropski medeni zajtrk in razglasitev svetovnega dne čebel, saj so čebelarji nosilci trajnostnega razvoja, ter Lojze Peterle, ki je pohvalil delo ČZS, češ da deluje lokalno, regionalno in globalno. Slovenske čebelarje je nagovoril tudi predsednik ČSZ Boštjan Noč, ki je predstavil mednarodne pobude in dosež-

Foto: MB

Novi prostori prodajne razstave v dvorani D

”Čbelica na rajžo gre”

Izdelava prevoznih čebelnjakov
prilagodljiva notranja stena

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
telefon: 031 681 589

64. občni zbor ČZS

V soboto, 11. aprila 2015, je v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici potekal 64. redni občni zbor ČZS. Od 208 delegatov se je občnega zbora udeležilo 129 delegatov, tako da je bil zbor sklepčen, delo pa je potekalo po predvidenem dnevnem redu.

Odličje Antona Janše III. stopnje je ob svoji 60-letnici prejelo ČD Kokarje, odličje II. stopnje ob svoji 90-letnici ČD Janeza Goličnika Mozirje, častne diplome Antona Janše pa za 110 let delovanja čebelarstva društva Škofja Loka, Dornava, Ptuj in Mengeš. Odličja Antona Janše I. stopnje so prejeli čebelarji: Avguštin Ogrinec, Miroslav Cetina, Janez Košir, Jožef Počivavšek, Franc Žehel, Franc Trtnik, Anton Tiringner, Jakob Madjar, Anton Kremesec in Franci Strupi.

Letos je bila podeljena tudi nagrada Petra Pavla Glavarja. Prejel jo je zaslužni prof. dr. Andrej Šalehar za svoje delo pri preučevanju čebelarstva zgodovine, še posebej kranjske čebele in čebelarjenja na Kranjskem (soavtorstvo petih knjig), ter pri digitalizaciji in objavi čebelarstev tiskov, vključno s Slovenskim čebelarjem, na spletu. Ob podelitvi je izrazil svoje presenečenje in veselje ter se zahvalil za nagrado in pozornost. Za sodelovanje pri preučevanju čebelarstva zgodovine se je zahvalil g. Janezu Gregoriju in g. Antonu Koželju ter poudaril: *»Naši predniki so slovensko čebelarstvo znanje zapisali, poneli v svet in ga vgradili v svetovno čebelarstvo slovstvo. Dolžni smo ohranjati njihovo delo, ker*

Foto: MB

Razvila se je razprava o pomembnih čebelarstvih vprašanjih

s tem ohranjamo tudi pomembne del zgodovine našega slovenskega naroda.«

Prvič so bile podeljene tudi značke za dolgoletno delo mentorjev čebelarstvih krožkov. Prejeli so jih: Trajče Nikoloski, Stanko Noč, Marija Mlaker, Anton Žagar, Stanko Čufer, Matej Blejec in Jože Boštjančič. Predsednikovo priznanje so prejeli: Karl Gril za povezovanje koroških čebelarjev z matico, Norbert Jedlovčnik za delo na področju čebelarstva izobraževanja, še posebej v čebelarstvih krožkih, Anton Koželj za regijsko povezovanje čebelarjev ter ohranjanje čebelarstva dediščine, urejene v muzejsko zbirko, Marjan Bratina za društveno in strokovno delovanje v čebelarstvu, Stanko Noč za dolgoletno delovanje v društvu in čebelarstvem krožku, ter Franci Strupi za dolgoletno delovanje v čebelarstvem krožku in ureditev kmečko-čebelarstva muzejske zbirke.

Po ustaljenem dnevnem redu so sledili še predstavitve in sprejetje poročil, sprejetje delovnega in finančnega načrta za leto 2015 ter razprava. V tej so delegati poudarili problematiko pašnih redov, problematiko čebelarstva izobraževanja, še posebej tečajev za čebelarje začetnike, in problematiko zdravstvenega varstva čebel. Po končanem ob-

nem zboru je ČZS za delegate pripravila še skromno pogostitev. Vsem delegatom in drugim udeležencem se zahvaljujemo za udeležbo.

MB

Foto: MB

Prejemnik nagrade Petra Pavla Glavarja zaslužni prof. dr. Andrej Šalehar

ČEBELARSTVO LUZNAR

Begunje 170,
4275 Begunje na Gorenjskem
tel.: 040/321 556
cebelarstvo.luznar@gmail.com

PRODAJA ČEBELJIH DRUŽIN IN ČEBELJIH MATIC

Sprejemamo naročila za matice iz Gorenjske – alpski ekotip (v sodelovanju s KIS), in čebelje družine na AŽ-satih s panji ali brez njih.

Posodobljen Pravidnik o SMGO

Vse čebelarje, vključene v sistem Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo (SMGO), obveščamo, da smo posodobili Pravidnik o SMGO. Posodobitve se nanašajo na poenotenje zahtev glede meril kakovosti z notnim dokumentom, ki je bil sprejet v Evropski komisiji. Najpomembnejša dopolnitev pa je definiranje aktivnosti delovanja v sistemu SMGO.

Določila glede aktivne uporabe sistema SMGO

Čebelar postane aktivni uporabnik sistema SMGO, če v skladu z določili Pravidnika o SMGO daje **vsako** leto na tržišče med, označen s prelepko SMGO. Za izvajanje ukrepa tehnične pomoči čebelarjem iz Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS od leta 2015 naprej se za aktivnega uporabni-

ka šteje lastnik čebelarskega obrata ali polnilec, ki je od leta 2014 naprej dajal **vsako** leto na tržišče med, označen s prelepko SMGO.

Poročanje o porabi prelepk za leto 2014

Ob tej priložnosti vse uporabnike sistema SMGO, ki za leto 2014 še niso poročali o številu porabljenih prelepk in količini pridelane medu, označenega s SMGO, še enkrat prosimo, da to storijo nemudoma. Obrazec za poročanje najdete na spletni strani www.slovenski-med.si pod rubriko SMGO, dobite pa ga tudi na ČZS. Več informacij lahko dobite pri g. Antonu Tomcu (01/729 61 02) in ge. Nataši Lilek (01/729 61 29). *Nataša Lilek, svetovalka JSSČ*

Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev

V **petek, 12. junija 2015**, bo po vsej Sloveniji potekal »dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev«. Želimo si, da bi večina čebelarskih društev na ta dan odprla svoja vrata obiskovalcem iz ožje in širše okolice. Vključevanje ČD v to vseslovensko akcijo je prostovoljno, odvisno pa je predvsem od kadrovskih zmožnosti posameznega društva. ČZS, JSSČ bo k sodelovanju povabila slovenske občine, saj želi, da bi te prek svojih **lokalnih glasil** poskrbele za promocijo dogodka v domačih čebelarskih društvih, o dogodku bo obvestila različna društva, vrtnice in osnovne šole, društvom pa bo dala napotke, kako naj se predstavijo obiskovalcem. Društva vabimo, da sporočijo, ali bodo za predstavitev potrebovala promocijsko gradivo. Z dnevom odprtih vrat želimo **javnost seznaniti s skrbjo za kakovostne in varne**

čebelje pridelke ter s čebelarskimi opravili, pestrostjo čebeljih pridelkov, z možnostjo vključevanja čebelarjev v turistično ponudbo kraja, ne nazadnje pa želimo **doseči tudi še večje zaupanje slovenskih porabnikov v čebelarje in čebelje pridelke**. Podrobnejše informacije bomo ta mesec posredovali na elektronske naslove vseh ČD.

Vsa zainteresirana društva prosimo, da se k sodelovanju prijavijo najpozneje do 29. maja 2015 na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si. O nadaljnjem poteku akcije bomo obveščali samo tista čebelarska društva, ki bodo do navedenega datuma oddala svojo prijavo. Vse dodatne informacije lahko dobite tudi na ČZS, JSSČ po tel. št.: 01/729 61 24.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Cenejše bančno poslovanje ČD in zvez pri Banki Koper

Že pred časom je ČZS vsem bankam v Sloveniji poslala prošnje, naj čebelarskim društvom in zvezam omogočijo cenejše poslovanje. Svoje ponudbe nam je poslalo več bank, najugodnejša do zdaj pa je ponudba Banke Koper, zato smo gradivu za občni zbor ČZS, ki smo ga poslali vsem čebelarskim društvom

in zvezam, priložili tudi to. Po prvih podatkih gre za občutno znižanje stroškov bančnega poslovanja, in sicer približno za polovico dozdajšnjih, to pa vsekakor ni zanemarljivo! Zdaj se morajo društva in zveze odločiti, ali je ponudba zanje zanimiva ali ne.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Hrušev ožig in omejitve premeščanja čebel v letu 2015

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, natančneje Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, nas je obvestilo, da bodo za leto 2015 veljale tiste meje okuženih in nevtralnih območij ter žarišč okužbe s hruševim ožigom, ki so objavljene na spletni strani: www.uvhvr.si. V obdobju trajanja nevarnosti okužbe s hruševim ožigom je treba o načrtovanem premeščanju čebel še pred premestitvijo obvestiti pristojnega fitosanitarnega in-

špektorja. V dogovoru z njim bo čebelar pred premeščanjem čebeljih panjev izbral primeren karantenski ukrep, če bo svoje čebele premeščal z okužene območja hruševoga ožiga na ogroženo območje sadjarske pridelave. Več informacij lahko dobite na spletni povezavi: http://www.uvhvr.gov.si/si/delovna_podrocja/zdravje_rastlin/karantenski_skodljivi_organizmi/posebno_nadzorovani_organizmi/hrusev_ozig/. *Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ*

Razpis tehnična pomoč čebelarjem za leto 2015

MKGP obvešča čebelarje, da bo v Ur. I. RS, predvidoma 15. maja 2015, objavljen javni razpis za oddajo vlog v okviru sklopa Tehnična pomoč čebelarjem za leto 2015. Skupna vrednost nepovratnih sredstev je do 250.248 EUR. Vlagatelji so čebelarji, ki opravljajo čebelarstvo na ozemlju RS in izpolnjujejo predpisane pogoje za dodelitev sredstev, opredeljene v javnem razpisu. Več informacij o objavljenem javnem razpisu lahko zainteresirani

po njihovi objavi v Ur. I. dobite na spletnih straneh MKGP in ARSKTRP oziroma na tel. št. ARSKTRP: 01/580 77 92, vsak dan med uradnimi urami. Zainteresirani lahko vprašanja pošljejo tudi po elektronski pošti na naslov: aktrp@gov.si. **MKGP**

Uradne ure in kraji svetovalcev JSSČ bodo objavljeni naknadno na spletni strani www.czs.si.

ČZS, JSSČ

Sporočanje števila čebeljih družin na dan 31. oktober 2014 in 15. april 2015

V skladu s Pravilnikom o označevanju čebelnjakov in stojišč (Ur. I. RS, št. 117/08 in 55/13) morajo vsi čebelarji v Register čebelnjakov sporočiti podatke o številu čebeljih družin, s katerimi čebelarijo, in to na dan 31. oktober 2014 in 15. april 2015. Te po-

datke morajo za oba datuma sporočiti najpozneje do 25. maja 2015, in to na posebnem obrazcu, ki ga bo vsem čebelarjem poslala Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Podpora pobudi ČZS za evropski medeni zajtrk se širi

Pobuda ČZS, da bi po zgledu slovenskega medenega zajtrka tudi na evropski ravni uvedli t. i. evropski medeni zajtrk, je v Evropski uniji padla na plodna tla pri vseh tistih, ki imajo odločilno besedo za njeno uvedbo. Aprila letos je predstavitev pobude, pri kateri je imelo pomembno vlogo MKGP z ministrom Dejanom Židanom na čelu, dosegla vrhunec z večinsko podporo na sestanku evropskih ministrov za kmetijstvo v Luksemburgu kot tudi s podporo evropskega komisarja za kmetijstvo Phila Hogana. Pobudo prav tako podpira predsednik evropske-

ga parlamenta Martin Schulz. Najtrdnješa podpornica pobude je Madžarska. V tej državi so evropski medeni zajtrk v 67 osnovnih šolah izvedli že lani, in to na isti dan kot v Sloveniji, letos pa so ga izvedli že drugič. Zaradi tega je Madžarska kot častna država povabljena na dogodek, ki ga o pomembnosti čebelarstva na svetovni razstavi EXPO v Milanu 20. maja organizira MKGP. ČZS se ministru Židanu in ekipi MKGP iskreno zahvaljuje za promocijo našega skupnega projekta!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Evropski izobraževalni center za mlade čebelarje

Kot predsednik ČZS sem evropskim poslancem iz Slovenije v Bruslju izrazil željo, da bi Evropski komisiji skupaj predlagali ustanovitev Evropskega izobraževalnega centra za mlade čebelarje. O tem sem javno govoril tudi v intervjuju na Radiu Slovenija (glej: <http://radioprvi.rtvlo.si/2015/04/intervju-6/> od 34'45" naprej). Iskreno menim, da je čas za ustanovitev takega centra, hkrati pa sem tudi predlagal, da

bi bil njegov sedež v Sloveniji. Pri nas imamo namreč tako čebelarstvo kot tudi znanje, prav tako pa nam ne manjka niti volje niti poguma. Pobudo utemeljujem s tem, da povsod po Evropi obstaja problem vključevanja mladih v čebelarstvo, predvsem problem vključevanja mladih z dovolj znanja. To je bilo čutiti in razbrati tudi ob razpravah evropskih poslancev.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Seminar o gozdnem medenju

Opazovalno-napovedovalna služba razpisuje dva seminarja o gozdnem medenju s terenskim ogledom. Prvi bo v četrtek, 21. maja 2015, na območju Pohorja (prijave zbira g. Čobec po tel. št.: 041/347 782), drugi pa v četrtek, 28. maja 2015, na območju osrednje Slovenije na Krimu (prijave sprejema g. Justinek po tel. št.: 041/644 217). Oba seminarja

bosta zaradi iskanja povzročiteljev medenja potekala dopoldne. Udeleženci prvega seminarja na Pohorju se bomo zbrali ob 9. uri pred stavbo občine v Poljčanah, drugega na Krimu pa na sedežu ČZS, prav tako ob 9. uri. Zaradi terenskih ogledov je obvezna vnaprejšnja prijava.

Jure Justinek, vodja ONS

Seminar o čebelarjenju v nakladnem panju

ČZS, JSSČ razpisuje 5-urni seminar o čebelarjenju v LR-panju. Seminar obsega tri ure teoretičnega in dve uri praktičnega izobraževanja, na njem pa bomo obravnavali zgodovino LR-panja, temeljna načela čebelarjenja z LR-panjem, izvajanje apitehničnih ukrepov v LR-panju in zatiranje varoj v LR-panju. Seminar bo potekal v čebelarskem domu ČD Črnomelj v Otovcu, in sicer teoretični del v torek, 19. maja 2015, ob 18.00 uri, praktični del pa v sredo, 20. maja 2015, ob 16.00 uri. Na seminar se lahko prijavite v aplikaciji e-Čebelar (potrebna je po-

prejšnja registracija) oz. na ČZS na e-naslovu: vlado.augustin@czs.si ali po tel. št.: 040/436 516. Na tej telefonski številki lahko dobite tudi dodatne informacije. Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), čebelarsko društvo, koliko let čebelarite, svojo tel. št. ali št. GSM in e-naslov. Prijave zbiramo do 15. maja 2015 oz. do zapolnitve prostih mest. Ker se seminarja lahko udeleži največ 20 slušateljev, pohitite s prijavo.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Seminar o tehnologiji pridobivanja medu

ČZS, JSSČ razpisuje seminar o tehnologiji pridobivanja medu. Seminar obsega štiri ure in pol teoretičnega in devet ur praktičnega izobraževanja. Na njem bomo obravnavali osnove zakonodaje in ustreznost pripomočkov pri pridobivanju medu, določali bomo vrste medu, seznanili pa se bomo tudi z označevanjem in s trženjem medu. Poudarek bo na praktičnem delu, v okviru katerega bomo spoznavali tehnologijo pridobivanja medu, točenja in polnjenja. Pogoja za pridobitev potrčila o opravljenem izobraževanju sta uspešno opravljeno preverjanje znanja in udeležba na najmanj desetih urah seminarja (od teh je obvezna udeležba na usposabljanju o ustrezni tehnologiji pri pridobivanju medu – dve uri). Seminar bo potekal maja in junija 2015. Teoretični del bomo pripravili na ČZS, praktičnega pa predvido-

ma v čebelnjaku na stojišču Bled-Golf. Na seminar se lahko prijavite mag. Andreji Kandolf Borovšak, in sicer na e-naslovu: andreja.kandolf@czs.si ali po tel. 040/436 514. Na tej telefonski številki lahko dobite tudi dodatne informacije. Ob prijavi obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), čebelarsko društvo, tel. št. in e-naslov ter koliko let čebelarite in v kakšnem panjskem sistemu. Te podatke potrebujemo, da bomo lažje oblikovali skupine udeležencev s približno izenačenim predznanjem.

Prijave zbiramo do 8. maja 2015. Največje število prijav je 50, zato pohitite! Natančen urnik z datumi in kraji bodo vsi prijavljeni kandidati prejeli pred začetkom seminarja.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Usmerjeno delo terenskih svetovalcev

ČZS je bila s sklepom Vlade RS, sprejetim 26. marca 2015, izbrana za izvajanje koncesije JSSČ za obdobje do leta 2020. V tem obdobju se bo nekoliko spremenilo tudi izvajanje terenske mreže po Sloveniji. Ena izmed prvih sprememb je, da se je zmanjšalo število terenskih svetovalcev. Ob tem se zahvaljujemo vsem tistim svetovalcem, ki so v prejšnjem obdobju na terenu opravljali pomembno nalogo – to je svetovanje čebelarjem.

V novem obdobju bodo posamezni terenski svetovalci skrbeli za večja območja po Sloveniji. Prav tako so naloge terenskega svetovanja bolj usmerjene v vodenje delavnic na terenu (osnovna odbira v čebelarstvu, pridelava medu, kakovostne sheme, izpolnjevanje obrazcev v SDHNC, delavnica za čebelarje za-

četnike). Te bodo namenjene vsem čebelarjem, zato pričakujemo, da se jih boste po objavi terminov za posamezna območja udeležili v čim večjem številu.

Prav tako bo delo terenskih svetovalcev usmerjeno tudi v pomoč oz. svetovanje pri izvajanju posameznih nalog v čebelarstvu, od osnovne odbire in tehnologije čebelarjenja do varne hrane ... Ta svetovanja bodo individualna. Tisti, ki potrebujete nasvet glede dela v svojem čebelarstvu, torej pokličite terenskega svetovalca in se dogovorite za osebno svetovanje. Kontakti terenskih svetovalcev po posameznih območjih so objavljeni na spletni strani ČZS, izveste pa jih lahko tudi, če pokličete na tel. št.: 040/436 517. *Tomaž Samec, svetovalec JSSČ*

eČebelar

Obveščamo vas, da proces pošiljanja sporočil prek obveščevalnika po elektronski pošti poteka z večurnim zamikom. Za prejemanje obvestil po mobil-

nem telefonu mora biti naprava povezana z internetom oziroma mora imeti vključene mobilne podatke.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Seminar o pridobivanju propolisa

ČZS, JSSČ razpisuje 7-urni seminar o tehnologiji pridobivanja propolisa. Seminar obsega štiri ure teoretičnega in tri ure praktičnega izobraževanja. Na njem se boste seznanili s stanjem na področju pridobivanja propolisa v Sloveniji, sestavo in lastnostmi zadelavine, tehnologijo pridobivanja tega čebeljega pridelka v različnih panjskih sistemih, skladiščenjem in čiščenjem propolisa ... Pogoji za pridobitev potrdila o udeležbi na seminarju je navzočnost na vseh sedmih urah izobraževanja. Teoretični in praktični del izobraževanja bo potekal konec

maja v Hočah, Pivola 8. Prijave sprejema g. Samec, in sicer po e-pošti: tomaz.samec@czs.si ali po tel. št. 040/436 517. Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite: ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), čebelarstvo, koliko let čebelarite, tel. št. ali št. GSM in e-naslov. Prijave zbiramo do 15. maja 2015. Največje število udeležencev je 50, zato pohitite s prijavo! Natančen urnik z datumi bodo vsi prijavljeni slušatelji pred začetkom seminarja prejeli po pošti.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Dodatne postaje Opazovalno-napovedovalne službe

Opazovalno-napovedovalna služba medenja bo letos delovala z desetimi novimi postajami. Njihova namestitve je predvidena v Dolenjskih Toplicah, Kranjski Gori, Slovenj Gradcu, Podčetrtku, Ljutomeru, Sežani, Ilirski Bistrici, Brežicah, Halozah in na Jančah. Nove tehtnice bodo zajele območja, na katerih medenja do zdaj nismo spremljali. Tako bo med letošnjo sezono skupaj delovalo več kot 60 postaj, na katerih bomo

spremljali stanje na tehtnicah. Na Primorskem letos pričakujemo pašo na akaciji okoli 1. maja, na vzhodu in jugu države pa okoli 10. maja. Prav tako pričakujemo medenje javorovega cveta, če bodo vremenske razmere ugodne, pa se mu lahko pridruži še mana. Smreka letos dobro kaže na območju Pohorja in Hrušice, prev tako so dobri obeti tudi drugod v višjih legah smrekovih sestojev. *Jure Justinek, vodja ONS*

Program 38. državnega srečanja in tekmovanja mladih čebelarjev

Letošnje 38. državno srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev bo 9. maja 2015 v prostorih OŠ Metlika, Šolska ulica 7, 8330 Metlika. Rok za prijavo na letošnje srečanje in tekmovanje je potekel 5. aprila 2015, zato se neprijavljeni tekmovanja ne bodo mogli udeležiti. Tekmovanje za vse težavnostne stopnje bo po sklepu delovne skupine za TMČ potekalo v pisni obliki iz treh tematskih sklopov: teoretično znanje s področja čebelarstva, prepoznavanje medovitih rastlin ter delo s čebelami. Vprašanja bodo sestavljena na podlagi učbenika Marije Mlaker Šumenjak Čebela se predstavi (2011). Tematski sklop vprašanj o prepoznavanju medovitih rastlin bo letos obsegal: 1. prikaz vzorca rastline v učilnici ter z njim povezana izbirna vprašanja; 2. gradivo z mednarodnega tekmovanja mladih čebelarjev (IMYB), ki ga najdete v datoteki: »Podatkovna baza medovitih rastlin IMYB – SLO DODATEK«, objavljeni na spletni strani za čebelarstvo krožke, ter z gradivom povezana izbirna vprašanja; 3. slike iz učbenika Čebela se predstavi ter z njimi povezana izbirna vprašanja. Na nižji stopnji ne bo vprašanj iz gradiva z mednarodnega tekmovanja mladih čebelarjev, prav tako ne bo preverjanja znanja latinskih imen rastlin. Na srednji in višji stopnji bodo izbirna vprašanja o pravilnem latinskem imenu na podlagi slovenskega imena rastline in izbirna vprašanja o pravilnem slovenskem imenu na podlagi latinskega imena rastline. Vsa vprašanja iz sklopa medovitih rastlin se bodo nanašala samo na rastline, ki so pred-

stavljene v učbeniku Čebela se predstavi. Vprašanja za tematski sklop delo s čebelami bodo sestavljena na podlagi didaktičnega pripomočka osnovnega in nadgrajenega kompleta slikovnih satov, in sicer s slikami v testni poli iz izbirnimi vprašanji o: 1. prepoznavanju satov, 2. urejanju satov, 3. osnovni odbiri ter 4. izločitvi starega satja. Na nižji stopnji bodo samo vprašanja o prepoznavanju satov. Zaradi vmesnega programa, ki vključuje ogled krajevnih znamenitosti, udeležence prosimo, da se primerno oblečejo in obujejo, s seboj pa naj imajo tudi nahrbtnike in dežnike, če bi deževalo. V okviru sklepne prireditve bomo razglasili tudi zmagovalce natečaja za najlepšo posljkavo panjske končnice.

Anton Tomec, tajnik CZS

8.00–9.00	Zbiranje in prijava tekmovalcev in spremljevalcev v prostorih šole
8.00–9.30	Zajtrk
9.30–9.50	Pozdravni nagovor v športni dvorani
9.50–10.00	Razporeditev po učilnicah
9.50–10.45	Posvet mentorjev čebelarstvenih krožkov v kulturnem domu
10.00–10.45	Tekmovanje v prostorih šole
11.00–14.00	Kosilo za udeležence tekmovanja oz. ogled krajevnih znamenitosti – izmenično
14.00–15.00	Sklepna prireditve z razglasitvijo rezultatov v športni dvorani
15.00	Odhod proti domu

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 3. 2015 do 20. 4. 2015

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	6,1	Sadno drevje, regrat
Ribniško Pohorje	-1,7	Poraba hrane
Lendava	2,2	Sadno drevje, regrat
Bled	-1,1	Poraba hrane
Koper, Dekani	-1,2	Poraba hrane
Logaška planota, Menišija	-1,8	Poraba hrane
Bela krajina, Poljanska gora	0,0	Sadno drevje, regrat
Bistriško Pohorje	-2,2	Poraba hrane
Vransko, Prebold	-1,1	Poraba hrane
Braslovče	-0,7	Poraba hrane
Metlika	2,2	Sadno drevje, regrat
Slovenska Bistrica, Oplotnica	-1,6	Poraba hrane
Travna gora	-2,1	Poraba hrane
Zreško Pohorje	-0,8	Poraba hrane
Goričko, Dankovci	0,9	Sadno drevje, regrat

Laško, Malič	-0,9	Poraba hrane
Loška dolina, Kozarišče	-1,5	Poraba hrane
Kočevski rog	-2,0	Poraba hrane
Kostrivnica, Lahomno	2,3	Sadno drevje, regrat
Kozjak, Kapla	-0,7	Poraba hrane
Krim, Iška vas	0,4	Sadno drevje, regrat
Ptuj, Haloze	-0,4	Poraba hrane
Kobansko na Kozjaku	-0,9	Poraba hrane
Krško, Sevniško	0,4	Sadno drevje, regrat
Kanalsko, Tolminsko	0,7	Sadno drevje, regrat
Stojna	-2,0	Poraba hrane
Vrhnika, Borovnica	-1,1	Poraba hrane
Žužemberk	1,1	Sadno drevje, regrat
Krim-Kurešček	-2	Poraba hrane
Prekmurje-Mali Bakovci	2,5	Sadno drevje, regrat
Podčetrtek-Pristava	0,1	Sadno drevje, regrat

Se zanimате za pridelavo cvetnega prahu?

ČZS, JSSČ pripravlja seminar o tehnologiji pridobivanja cvetnega prahu. Seminar bo obsegal tako teoretično kot tudi praktično izobraževanje, na njem pa se boste seznanili s pomembnostjo cvetnega prahu, z biološkimi osnovami pridobivanja cvetnega prahu, s tehnologijo pridobivanja cvetnega prahu osmukanca in njeno problematiko, pridobivanjem cvetnega prahu izkopenca, postopki ravnanja s cvetnim prahom po odvzemu, skladiščenjem in označevanjem pridelka ter z uporabo. Potrdilo o udeležbi na seminarju bodo prejeli samo tisti slušatelji, ki se bodo udeležili vseh osmih ur izobraževanja.

Teoretični del bo predvidoma potekal konec maja oz. v začetku junija 2015 v prostorih Čebelarškega centra na Brdu pri Lukovici, praktični del pa bomo pripravili v čebelnjaku, vendar bomo kraj udeležencem sporočili naknadno.

Na seminar se lahko prijavite na e-naslovu: natasa.lilek@czs.si ali po tel. št.: 040/436 519; na obeh lahko dobite tudi dodatne informacije. En seminar bo izveden za čebelarje, ki se šele odločajo za

pridobivanje cvetnega prahu, drugi pa za čebelarje, ki že imajo izkušnje s pridobivanjem cvetnega prahu.

Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), ali imate izkušnje s pridobivanjem cvetnega prahu ali ne, tel. št. in e-naslov. Prijave zbiramo do **15. maja 2015**. Ker je največje število udeležencev v eni skupini 25, pohitite s prijavo! Natančen urnik z datumi in kraji bodo vsi prijavitelji prejeli po e-pošti pred začetkom seminarja.

Nataša Lilek, svetovalka JSSC

Izdelava naprav za čebelarstvo
FRANC SIRK, s. p.
SUBLIMATOR

041/516 578 www.sublimator.si

Urniki usposabljanj v maju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS!** Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. **Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu** izvajamo v osnovni obliki s celo-

tno snovjo, potrebno za izdajo potrdila udeležencem, ter v krajši obliki za obnovitev znanja. Za izvedbo predavanja Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev. Potrdila bodo lahko takoj prejeli tisti čebelarji, ki se bodo prijavi do dva dni pred predavanjem in uspešno opravili preverjanje znanja!

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
7. maj	18.00	Pomen in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	ČRIC Lesce, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Stušek 041/762 651
14. maj	17.30	Pomen in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani	ga. Smrdelj 041/613067
21. maj	18.00	Pomen in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Dom čebelarjev ČD Škofja Loka, Brode 37, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov					
4. maj	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	Biotehniška šola Rakičan, Rakičan, Lendavska 3, Murska Sobota	g. Časar 041/471 088
7. maj	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Dom upokojencev Slovenj Gradec, Šolska ulica 10a, Slovenj Gradec	g. Jelen 041/522 230
13. maj	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Dvorana starega sodišča na Rakeku	g. Juvancič 041/671 139
29. maj	16.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Pastoralni center, Župnija Črnomelj, Ulica Mirana Jarca 5, Črnomelj	g. Auguštin 040/436 516

Usposabljanja iz Programa ukrepov na področju čebelarstva

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
6. maj	17.00	Prepoznavanje medovitih rastlin	Ivan Bračko	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 16, Ptuj	g. Repič 031/484 527
15. maj	18.00	Vzreja čebeljih matic - delavnica	dr. Stanislav Kapun	Čebelarstvo Pavlovič, Log 63, Rogatec	g. Pavlovič 040/814 270 obvezna prijava
16. maj	9.00	Vzreja čebeljih matic - delavnica	Franc Gosar	Franc Gosar, Selo pri Vodica 33b, Vodice	g. Gosar 041/767 595 obvezna prijava
16. maj	9.00	Vzreja čebeljih matic	dr. Stanislav Kapun	Sejna soba, ČD Dravograd, Meža 10	g. Kadiš 031/644 534
16. maj	12.00	Vzreja čebeljih matic - delavnica	dr. Stanislav Kapun	Čebelarstvo Kadiš	g. Kadiš 031/644 534 obvezna prijava
30. maj	9.00	Vzreja čebeljih matic	dr. Stanislav Kapun	Restavracija Pridigar, Mladinska ulica 4, Vuzenica	g. Žvikart 031/375 107
30. maj	12.00	Vzreja čebeljih matic - delavnica	dr. Stanislav Kapun	Čebelarstvo Žvikart, Dravce 8, Vuzenica	g. Žvikart 031/375 107 obvezna prijava
6. jun.	9.00	Vzreja čebeljih matic	dr. Stanislav Kapun	OŠ Mežica, Partizanska cesta 16, Mežica	g. Praper 030/604 087
6. jun.	12.00	Vzreja čebeljih matic - delavnica	dr. Stanislav Kapun	OŠ Mežica, Partizanska cesta 16, Mežica	g. Praper 030/604 087 obvezna prijava
13. jun.	9.00	Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Franc Šivic	Čebelarški dom Podstenice, Kočevski rog	g. Andrejčič 051/258 283

Izobraževanja Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta s področja zdravstvenega varstva čebel Uredba 2015

Izobraževanje v okviru programa izobraževanja VF NVI s področja zdravstvenega varstva čebel po uredbi za leto 2015 je predmet javnega naročila, ki opredeljuje izobraževanja na področju zdravstvenega varstva čebel s poudarkom na zdravljenju in obvladovanju varoze in se izvaja po naslednjih vsebinskih sklopih: ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših boleznih pri čebeljih družinah, ukrepi za zaščito zdravja čebel s področja obvladovanja varoze, pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah in izobraževanje čebelarjev začetnikov s področja zdravstvenega varstva čebel. V kolikor čebelar pri izbranem izvajalcu opravi tovrstno izobraževanje, prejme potrdilo, ki ustreza pogojem iz ukrepa tehnična pomoč čebelarjem.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
5. maj	18.00	Ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družinah	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	OŠ Dobravlje, Dobravlje	g. Planinc 041/740 805
6. maj.	17.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	Dvorana občine Tolmin, Tolmin	g. Planinc 041/740 805
6. maj.	16.00	Izobraževanje čebelarjev začetnikov s področja zdravstvenega varstva čebel	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Dom upokojencev Slovenj Gradec, Šolska ulica 10, Slovenj Gradec	ga. Lešnik 041/645 792
7. maj.	16.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Sejna soba št. 15, Mestna Občina Kranj, Slovenski trg 1, Kranj	ga. Jenko Rogelj 041/645 769

Majska akcija in novosti v ponudbi

Ta mesec vam po akcijski ceni ponujamo brezrokavnik »Svetovni dan čebel« (cena 38,00 EUR/kos). Ob nakupu tega brezrokavnika vam podarimo majico »Ohranimo čebele« zelene velikosti. ČZS vam ponuja tudi čebelarke nogavičke: otroške (št. 27–30 in 31–34 v roza in modri barvi ter pisane), ženske (št. 35–38 in 39–42 v roza in svetlo zeleni barvi) ter moške (št. 39–42 in 43–46 v črni barvi). Cena za kos je 3,00 EUR. Naročila lahko pošljete po pošti na naslov: Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, na e-naslov: barbara.dimc@czs.si ali po tel. št.: 041/370 409. *Tajništvo ČZS*

Izposoja maskote

Pri ČZS si je za različne prireditve, sejme in dogodke mogoče izposoditi maskoto kranjske sivke. Cena izposoje je 20 EUR. Podrobnejše informacije v zvezi z izposojno dobite pri ge. Barbari Dimc po tel. št.:

041/370 409 ali na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si.

Tajništvo ČZS

Foto: MB

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji

Tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041/900 606

e-pošta: darko.grm1@siol.net

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
- Ponujamo vam tudi matičnike črne barve za pridobivanje matičnega mlečka ali za vzrejo matic.

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE

Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

PRODAM

Skulpturo medveda, visoko 1,1 m, tel.: 041/597 695.

Številke glasila Slovenski čebelar od leta 1920 do 1940 – posamezni letniki, cena po dogovoru, tel.: 040/720 641.

Sadike medovitih dreves, 4-letne sadike evodije, 3-letne sadike sofore in 3-letne sadike kerleuterije, tel.: 041/921 609.

Cvetlični, akacijev in gozdni med, tel.: 041/554 505.

Čebelje družine na AŽ-satih, tel.: 041/868 121.

Čebelje družine na 1/1 LR-satih, tel.: 031/699 864.

Nekaj čebeljih družin na 7 AŽ-satih (okolica Ivančne Gorice), tel.: 041/727 456.

Več čebeljih družin v AŽ-panjih z 20 satnicami, tel.: 041/270 255.

23 čebeljih družin na AŽ-satih (okolica Kranja), tel.: 031/735 993.

Čebele v LR-panjih, večjo količino, tel.: 07/304 13 64.

Zažičene satnike AŽ-, LR- in DB-mere ter čebelje družine na DB-satih (Kobarid), tel.: 031/870 709.

Novo 7- in 10-satne AŽ-panje, tudi trietažne, mogoča menjava za čebelje družine, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Dva nova 9-satna AŽ-panja (okolica Krškega), tel.: 041/236 256 (po 15. uri).

Šest 10-satnih AŽ-panjev in osem 7-satnih AŽ-prašilčkov, starih pribl. 3 leta, slovenske izdelave, tel.: 068/176 373, 040/234 335.

15 novih AŽ-panjev ter nov čebelnjak, tel.: 040/253 874.

Novo LR-naklade (1/1 in 2/3) ter AŽ-satnike, lipove, zbite, 6-krat vrtane, cena po dogovoru, mogoča menjava za čebele, tel.: 041/772 399.

Kirarjev panj, veliki B, s čebelami ali brez njih (okolica Celja), tel.: 041/979 269.

Prikolico-zabojnik za prevoz čebel, tel.: 040/246 111.

Zabojnik za 10 in 12 AŽ-panjev z nastavljivimi nogami ter kakovostne lipove AŽ-satnike s pobrušenimi vogali, lahko zažičene, tel.: 031/753 345.

Prevozni čebelnjak-zabojnik s štirimi trietažnimi AŽ-panji ali (alternativa) osmimi naseljenimi AŽ-panji, tel.: 040/756 679.

Tovornjak Mercedes Actros 1840 LNR, letnik 1999, prva registracija 2004, primeren za prevoz čebel, ugodno, tel.: 041/557 907.

Nerabljen električni ome talnik čebel, 12 V, tel.: 041/592 939.

Nerjaveče točilo, ročno, 4-satno, skoraj novo, lahko izdam račun za subvencijo (Kranj), tel.: 041/386 662.

Točilo za med, Logar, radialno, 12-satno, z 80W elektromotorjem, odlično ohranjeno, cena po dogovoru, tel.: 041/562 302.

Posode za med Logar (35, 50, 90 l), nov grelec za med 600 W ter štiri malo rabljene 12-satne AŽ-panje (Koroška), tel.: 031/408 155.

Električni talilnik za vosek s prešo, izdelava Logar, lepo ohranjene 7-satne AŽ-panje ter čebelje družine na 5 AŽ-satih, tel.: 041/682 020.

KUPIM

Čebelje roje, tel.: 041/841 424.

Čebelje roje, lahko jih tudi ogrebem (v tem mesecu, Ljubljana z okolico), tel.: 041/482 492

Čebelje družine na AŽ-satih, tel.: 031/549 300.

Pet čebeljih družin v 5-satnih AŽ-panjih, tel.: 040/836 738.

Dva naseljena DB- ali AŽ-panja, tel.: 070/625 477.

ODDAM

Čebelnjak v bližini Ribnice, tel.: 041/898 034, 01/836 02 08.

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami Vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja Vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Prevzeti jih je mogoče osebno, lahko pa vam jih pošljemo tudi po pošti.

Čebelarstvo PISLAK BALI

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

RAZPISI ZA STOJIŠČA

Spletna stran ONS: <https://ečebelar.czs.si/User/Login?returnUrl/>
 Telefonski odzivnik: 01/729 61 20

Vse vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelarstem pašnem redu in programu napovedi medenja.

ČD Begunje pri Cerknici sprejema pisne vloge za dovoz čebel na gozdno in hojevo pašo do 15. junija 2015 na e-naslov: igor.krzic@gmail.com ali po pošti na naslov: Igor Kržič, Bezuljak 29, 1382 Begunje pri Cerknici, tel.: 041/657 293.

ČD Bohinj sprejema pisne vloge za gozdno pašo na Jelovici do 21. maja 2015, na naslov: Anton Cesar, Ajdovska ulica 1, 4264 Bohinjska Bistrica, tel.: 041/675 168, atehna@siol.net.

ČD Gornji Grad sprejema pisne vloge za smrekovo pašo do 15. maja 2015, na naslov: ČD Gornji Grad, Novo naselje 48, 3342 Gornji Grad, s pripisom Smrekova paša. Informacije: Janez Fale, tel.: 031/540 871.

ČD Krim sprejema vloge za dovoz na hojevo pašo najpozneje do 20. maja 2015 na naslov: ČD Krim, Jezero 21, 1352 Preserje.

ČD Kamnica-Bresternica sprejema pisne vloge za kostanjevo pašo do 15. maja 2015, na naslov: Alojz Cehner, Koroška cesta 59, 2000 Maribor, tel.: 041/538 695.

ČD Litija sprejema pisne vloge za kostanjevo pašo do 24. maja 2014 na naslov: Janez Tehovnik, Kresnice 5, 1281 Kresnice, tel.: 041/358 910.

ČD Selnica ob Dravi sprejema pisne vloge za gozdno pašo (z vsemi potrebnimi dokazili), na naslov: Anton Hiter, Sp. Boč 46b, 2352 Selnica ob Dravi, tel.: 02/671 90 89 ali 030/411 360 (kličite zvečer). Prevaževalce opozarjamo, da so pristojbine za prevoz na pašo dolžni poravnati pred opravljenim prevozom.

ČD Tolmin sprejema pisne vloge za dovoz čebel na lipovo pašo do 15. maja 2015 na naslov: ČD Tolmin, Čiginj 45, 5220 Tolmin.

Čebelarstvo in vzreja matic Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzimate osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775, e-pošta: joze.tratnjek@siol.net

**MIZARSTVO
KRŽE**
1930

Prašički (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
KRŽE**
1930

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
 Telefon/faks: 01/ 755-13-17
 GSM: 041 420 200
 E-pošta: spelakrže@yahoo.com

HENRIK ROBNIK
1939–2014

Decembra lani smo se poslovili od našega člana Hinka Robnika iz Pekar. Veselje do čebel mu je prívzgojil že oče, vendar je začel čebelariti šele ob upokojitvi. Vestno je skrbel za osem čebeljih družin. Zanimalo ga je vse o čebelah, še posebej pa apiterapija. Dejaven je bil tako v našem ČD kot tudi v drugih društvih. V zvezi s svojimi čebelami je imel še veliko načrtov, vendar mu je korak za vedno zastal na njegovem zelenem Pohorju. Spomin nanj bo vedno živ. ČD Peter Močnik Studenci Pekre

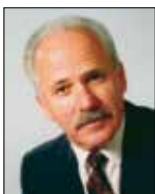
DRAGO ŠKOFLEK
1936–2014

Skoraj natančno pred letom dni smo se poslovili od člana našega društva Draga Škofleka. Ob koncu svoje poklicne poti, ki jo je sklenil v tovarni Boris Kidrič v Mariboru, si je ob svoji hiši v Laznici uredil sadovnjak. Za opravičitev svojega sadnega drevja je ob njem postavil majhen čebelnjak in vneto skrbel za čebele. V naše čebelarstvo se je včlanil leta 1990. Redno se je udeleževal društvenih sestankov, za svoje delo v društvu pa je prejel tudi društveno priznanje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Peter Močnik Studenci Pekre

ALBIN KOSTREVC
1939–2014

V začetku oktobra lani, ko so se čebele že pripravljale na počitek, je k večnemu počitku legel tudi

Albin Kostrevc. Čebelariti je začel leta 1980, v letih, ko so varoje začele napadati čebele. Ta nadloga ga ni ustavila in je čebelaril vse do svojega slovesa. Albin je bil vsa leta dejaven član društva. V vseh teh letih je bil bodisi član upravnega bodisi nadzornega odbora, od leta 1992–1999 pa je bil tudi predsednik ČD Henrik Peternelj Celje. S svojim delom je pripomogel k razvoju društva. Prizadeval si je za ozaveščenost in nova znanja, tako pri samem sebi kot tudi pri drugih čebelarjih. Zadnja leta je za čebele navdušil tudi vnuka, ki mu je kljub mladosti rad pomagal pri čebelarstvih opravilih v čebelnjaku. Za svoje delo je prejel tudi več priznanj in odlikovanj.

ČD Henrik Peternelj Celje

FILIP GANTAR
1957–2014

Konec minulega leta je hitro napredujoča bolezen iz našega okolja iztrgala Filipa Gantarja in logaški čebelarji smo se za vedno poslovili od njega. Bil je skrben čebelar, s čebelami se je spoprijateljil že v rosnih osnovnošolskih letih in te marljive žuželke so mu bile poleg doma, družine in službe v največje veselje. Do konca je skrbel za trideset panjev čebel. Zanje bo poslej skrbel sin, tako da bo tradicija ostala pri hiši, mi pa se bomo večkrat spomnili nanj – tudi ob letu in bučanju naših čebel.

ČD Logatec

FRANC VAUPIČ
1953–2014

Decembra 2014 smo se na pokopališču v Orehovici poslovili od našega člana Franca Vaupiča. Franc se

je s čebelami srečal že v otroštvu, doma v Orehovici. Pred nekaj leti, ko se je upokojil, si je priskrbel svoje čebele. Njihove domovanje je uredil ob vznožju Tolstega vrha. Da bi se kot čebelar čim bolj izpopolnil, se je leta 2011 pridružil članom čebelarstvo društvo Šentjernej. Redno se je udeleževal čebelarstvih usposabljanj, sodeloval v društvenih akcijah in na srečanjih članov. Jeseni je kot običajno poskrbel za vse, kar je potrebno, da bodo njegove čebele preživele zimo ter zdrave in močne pričakale pomlad. Žal je Franc ni dočakal.

Na zadnji poti smo ga pospremili številni prijatelji in čebelarji z društvenim praporom. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Šentjernej

IVAN GROŠELJ
1931–2014

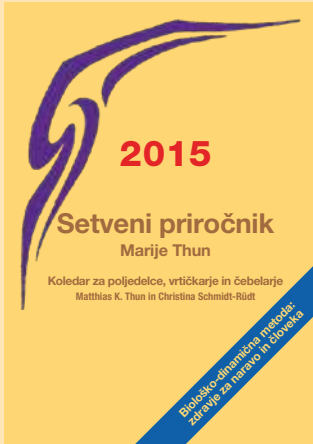
Septembra lani smo se poslovili od čebelarja Ivana Grošlja. Rodil se je 1. januarja 1931 v kmečki družini v Dešnu pri Moravčah. Bil je lovec in tudi čebelar. Svojo prvo čebeljo družino, takrat še v kranjčju, je kupil že pri svojih šestnajstih letih. Svoje čebelarstvo je nenehno posodabljal in povečeval. Kupil je tovornjak in postal prevaževalec. V najboljših letih je čebelaril s 130 družinami. Kljub starosti in bolezni nikoli ni opustil svojih malih brenčečih lju-bljenk, saj je zadnja leta še vedno oskrboval 30 čebeljih družin. Za njegovo aktivno in napredno društveno delo mu je čebelarstvo društvo Litija podelilo odličje Antona Janše III. stopnje. Ljubezno do narave in čebel je prenesel na svoja sinova, tako da Grošljeve čebele v Dešnu še vedno brenčijo.

ČD Litija

Ajda

Da bi čebele ohranili našim zanamcem, moramo usvajati nova znanja. Med drugim tudi znanje o tem, kaj v sodobnem svetu posebej ogroža čebele in kaj lahko z načinom čebelarjenja dodatno naredimo sami za izboljšanje zdravja čebel.

Z literaturo, namenjeno čebelarjem, nam Založba Ajda predstavlja razmišljanja in ekološko čebelarstvo prakso v Zahodni Evropi. Literatura ni draga, je pa zlata vredna.

Naročila po tel.: 01/754 07 43 ali ajdavrzdenec@gmail.com.

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si, **Uredništvo:** Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php.

Priznana rejška organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si, **Opazovalno-napovedovalna služba:** Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, <https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=/> **Čebelarstvo knjižnica Janeza Golobnika:** vsak prvi delovni četrtek v mesecu od 13. do 17. ure: 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. **Ohranimo čebele:** www.ohranimo-cebele.si. **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php. **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/ 729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Augustin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Franko Dolgan, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 10, franko.dolgan@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/ 729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka specialistka za ekonomiko, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka, 01/729 61 24, zlatica.kovacevic@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Augustin, Marko Borko, Janez Gregori, prof. biol., Maksimiljan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Milena Urh, Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarstvom terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 7700, tiskano: 27. 4. 2015

Glasilo Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarstvo zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV

- CEDILA
- KADILNIKI
- ZAŠČITNA OPREMA
- PANJI IN OPREMA
- SATNICE
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

ČISTEJŠI
CVETNI PRAH

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PANJ
VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHU

IZDELUJEMO PANJE
AŽ Z NOTRANJIM
SMUKALNIKOM

PANJI IN SATNIKI
LR (STANDARD,
2/3, 1/2) IN DB
TER
DELI PANJEV

NUDIMO
IZDELAVO
SATNIC
IZ VAŠEGA VOSKA

MIN. KOLIČINA VOSKA
10 KG

IZDELUJEMO:

- PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
- PANJI AŽ KOZINC 11+3

URNIK	
SATLJE	LUKOVICA:
pon-pet 8 00-11 30	pon-ore 9 00-18 00
12 30-16 00	četr-pet 9 00-17 00
sob ZAPRTO	sob 8 00-12 00

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE
POGAČE APIMEL

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51.5%
MALTOZA 2.5%
TRIOZA 2%
SLADKOR 2%

V MAJU
8% POPUSTA
PRA POGAČE APIMEL

ZABOJNIKI ZA
PREVOZ AŽ IN LR
PANJEV PANJEV

NADGRADNJE
KAMIONOV

POGONI ZA
TANGENTIALNA,
KASETNA IN
RADIALNA TOČILA

Čebelarjem z
veljavno članako
izkaznico priznamo 4%
popusta pri gotovinskem
nakupu v vrednosti nad 50
EUR v naši prodajalnah.

BH
Belokranjski
HRAM

Akcija

Za člane ČZS nudimo 7% popust pri nakupu čebelarke opreme v vrednosti nad 50 EUR. Pri nakupu sladkorja v količini večji od 200 kg pa nudimo 11% popust na vso čebelarsko opremo.

LYSON

Točilo 6 kaset kombinirano za AŽ in LR, avtomatsko samoobračalno
cena: **1.510,18 €**

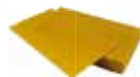
Točilo 4 satno univerzalni koš, motorni pogon
cena: **547,00 €**

Zaščitni kombinizon
cena: **37,47 €**

Inox sončni topilnik - mali
cena: **182,00 €**

Satnice LR in AŽ
cena: **1,00 €**

Komora za dekrystalizacijo medu 300 l, cena: **1.100,00 €**

LR panj iz polistirena
cena: **74,50 €**

Trietažni panj AŽ 10 satni standard s kontrolno varo, cena: **160,00 €**

Panj AŽ 10 satni standard s kontrolno varo, cena: **102,00 €**

Pogače in sladkor za krmiljenje čebel - ugodno

Ostalo čebelarsko opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Delovni čas: pon-pet 09:00-13:00 in 16:00-19:00, sob 08:00-12:00

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj, M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485

www.belokranjski-hram.si, facebook-belokranjski hram, E: info.belokranjski-hram@t-2.si